Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ✦ 23 январь 1971 йил, шанба ✦ № 19 (14.789) ✦ Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА СОЮЗЛАРИ СОВЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

Тошкентда республика касаба союзлари Советининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда Фарғона область меҳнаткашлар коллективларининг КПСС XXIV съезди шарафига олган социалистик мажбуриятларни бажаришлари юзасидан область касаба союз ташкилотларининг иши тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Пленум республика касаба союзларининг бюджетини, шунингдек давлат социал страховзниесининг 1971 йилги бюджетини тасдиқлади. (ЎзТАГ).

ШОЛИ МЎЛ БЎЛСИН!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетида

«КАРАКАЛПАКИРСОВХОЗСТРОЙ» СОВХОЗЛАРИ ШОЛИКОРЛАРИНИНГ СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ ТЎҒРИСИДА

«Каракалпакирсовхозстрой» совхозларининг шоликорлари КПСС XXIII съездининг Амударё этакларида кўп миқдорда шоли етиштиришни уюштириш тўғрисидаги қарорини амалга ошира бориб, шоли етиштиришни кўпайтирдилар, беш йиллик топшириғини ошириб бажардилар. Улар 1971 йилда 62 минг тонна шоли тайёрлаб, давлатга 50 минг тонна шоли сотиш, шолининг ялпи ҳосилини ўтган йилдагига нисбатан 14,5 минг тонна кўпайтириш, давлатга бултурдагидан 9 минг тонна кўпроқ шоли сотиш ва гектар бошига шоли ҳосилдорлигини ўрта ҳисобда 7 центнер ошириш юзасидан социалистик мажбуриятлар қабул қилишди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети КПСС XXIV съезди шарафига етиштириладиган ва давлатга сотиладиган шолини янада кўпайтириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириб юборган «Каракалпакирсовхозстрой» совхозлари шоликорларининг қимматли ташаббуси ва социалистик мажбуриятларини маъқуллади.

Область ва район партия комитетларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ва район ижроия комитетларига, касаба союз ва комсомол ташкилотларига «Каракалпакирсовхозстрой» совхозлари шоликорларининг социалистик мажбуриятларини кенг муҳокама қилишни таъминлаш ва шоли етиштиришни янада кўпайтириш учун социалистик мусобақани кенг авж олдириш топширилди.

ЯНГИ ЗАФАРЛАРГА!

КПСС XXIV съезди шарафига

МАТБУОТ—БЕШ ЙИЛЛИКЛАР МАРРАСИДА

ПРАВДА

Мамлакат КПСС XXIV съездини кутиб олиш тайёргарлигини кўрмоқда. Съезд олди социалистик мусобақаси кенгайиб бораётганлиги, совет кишилари завқ ва шавқ билан қилаётган меҳнатнинг гўзаллиги ва улуғворлиги газета ва журналларнинг саҳифаларида, радио эшиттиришларда, ишларимизнинг кўриниб турган йилномаси — зангори экранда акс этмоқда.

Ўтган беш йил ичида қилинган жуда катта бунёдкорлик ишларининг натижаларини партия ва халқ якунлаётган, янги истиқболларни белгилаб олаётган ажойиб тарихий маррада матбуот, телевидение ва радио олдида жиддий, масъулиятли вазифалар пайдо бўлмоқда. Оммавий ахборот ва пропаганда воситалари беш йиллик муваффақиятларини чуқур кўрсатиб бериши бунинг учун иқтисодий, маданий ва социал ривожланиш борасида тўпланган тажрибаларни умумлаштириш ва ёйишнинг таъсирчан формаларини топиши лозим.

Ҳозирги кунда совет давлатининг шуҳратини оширган ва уни кучли қилган нарсаларнинг ҳаммаси Ленин васиятларига биноан, Коммунистик партиянинг синалган раҳбарлиги остида меҳнаткашларнинг қўли, ақл-заковати, иродаси билан яратилган. Матбуот мамлакатнинг ютуқлари тўғрисида ҳикоя қилар экан, жамиятимизнинг раҳбар ва етакчи кучи, коллектив ақл-идроки бўлган партиянинг кўп қиррали фаолиятини очиб беришга интилади. Газета ва радио редакциялари, телевидение студиялари турмушнинг ҳамма соҳаларида партиянинг ошиб бораётган ролини кўрсатмоқ учун бой публицистик воситаларнинг ҳаммасидан тўлиқроқ фойдаланишлари керак. Бунинг учун ҳамма жанрлардан — КПСС XXIII съездининг ва Марказий Комитет Пленумларининг қарорлари қандай амалга оширилаётганлиги тўғрисида назарий доклад ва лекциялар, интервью ва мақолалардан, радио ва телевидение орқали ўтказиладиган суҳбатлардан, партия ташкилотларидан келаётган хатлардан ва коммунистларнинг авангардлик роли тўғрисидаги очерклардан — шуларнинг ҳаммасидан яхши фойдаланиш керак.

Ўтган беш йиллик якунлари ёритилаётганида Ватан харитасида, шаҳар ва қишлоқлар, айрим коллективлар ҳаётида қандай янгиликлар пайдо бўлганлигини яққол ҳикол қилиб беришнинг зарбдор вахта қаҳрамонларининг фикрлари ва ишларини таъсирли қилиб очиб беришнинг аҳамияти жуда катта. Шундай қилинганидагина ҳар бир совет кишиси ўз меҳнати бутун халқ меҳнатига қўшилаётганлигини яққол тасаввур қилиш имкониятига эга бўлади. Бу соҳада анча-мунча ишлар қилиб қўйилди. «Социалистическая индустрия» газетасида «Республикаларнинг индустриал харитаси» деган рубрика остида берилаётган саҳифалар қизиқарли фактлар, ишонарли таққослар билан тўлиб чиқмоқда. «Правда Востока» газетаси янгиликнинг ёрқин нишоналарига бағишланган сонида Ўзбекистон территориясидаги жуда катта чўл-биёбонларни ўзгартириш борасида қилинаётган ишлар ҳикоя қилинди ва шу билан бирга газетхонларнинг ўз тақдирларида рўй берган ўзгаришлар ҳақидаги хатлари ҳам қўшиб босилди. «Челябинский рабочий» газетаси газетхонларнинг анкеталаридан кенг фойдаланиб, партиянинг «Ҳамма нарса инсон бахт-саодати учун» деган шиори қандай амалга оширилаётганлигини Жанубий Уралга доир мисолларда кўрсатиб бермоқда. Бундай материаллар журналистларнинг астойдил берилиб изланишлари натижасида вужудга келмоқда.

Революцион эҳтирос ва ишчанлик Ленин традицияларида ўсиб вояга етган совет матбуотига хос хусусиятдир. Беш йиллик якунларини пропаганда қилиш—коммунистик қурилишнинг янги вазифаларини муваффақиятли ҳал қилишга кўмаклашиш демакдир. Газетада босилиб чиққан, радио орқали ва зангори экрандан янграб турган публицистик сўзлар фактлар ва ҳодисаларни чуқур анализ қилганидагина, қимматли тажрибани пропаганда қилганидагина ўзининг чинакам таъсирини ўтказа олади.

Кўпгина матбуот органлари экономикадаги, партия ташкилотларининг иш практикасидаги ва хўжалик қурилишидаги янги ҳодисаларнинг моҳиятини чуқур тушуниб олишга интилмоқдалар. «Экономическая газета», «Сельская жизнь». «Ленинградская правда», «Молдова сочиалистэ», «Тиеса» (Вильнюс) илғор корхоналар ва колхозларнинг муваффақиятларини кенг ёритмоқдалар, иқтисодий ислоҳот шароитида резервлардан қандай қилиб тўлароқ фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини тинмай ошираверишн кераклигини мана шу илғорлар мисолида кўрсатиб бермоқдалар. Беш йиллик якунларини, фан-техника тараққиёти йўлларини ва халқ хўжалигини бошқаришни такомиллаштиришни жиддий анализ қилиб берадиган проблем мақолаларни бериб бориш ҳозирги босқичда матбуот олиб бораётган муваффақиятли ишларнинг муҳим жиҳатидир. Съезд олди вахтаси кунларида шаҳар ва қишлоқ меҳнатчилари кейинги йилларда эришган ютуқларини кўпайтиришга, съезд шарафига олган мажбуриятларини бажаришга интилмоқдалар. «Бутуниттифоқ ишчилар йиғилиши» қатнашчиларининг «Труд» газетасидаги чиқишлари, пойтахт саноати илғорларининг «Московская правда» газетасида босилаётган мақолалари, бошқа кўпгина газеталардаги материаллар мана шу интилишни ифодаламоқда.

Ишлаб чиқаришни ташкил қилишдаги, одамнинг меҳнатга муносабатидаги янгиликни кўра билиш ва қўллаб-қувватлаш, новаторнинг, мусобақа ғолибининг маънавий қиёфасини кўрсатиб бериш керак — редакция коллективи ишининг муваффақиятини мана шу нарса биринчи галда белгилаб беради. Коллективларнинг социал ривожланиш планларини публицистик тарзда тадқиқ қилиб бериш нақадар мароқли, фойдали ва ибратли маълумотлар билан газетхонларни бойитиши мумкин! Бундай мақолаларда энг муҳими шуки, мазкур планларда кўзда тутилган чоралар ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга, меҳнат ва турмуш шароитини яхшилашга, меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашга қандай кўмаклашаётганлигини очиб бериш керак.

Мусобақанинг бевосита иштирокчилари — ишчилар, колхозчилар, мутахассислар, совет матбуотининг доимий авторлари беш йилликнинг якунлари тўғрисида, янги йилдаги меҳнат муваффақиятлари ҳақида айтадиган гаплари салмоқдор гаплар бўлади. КПСС XXIII съездидан кейин матбуот, радио ва телевидение омма билан ўзининг алоқаларини анча мустаҳкамлаб олди. Редакцияларда жамоатчилик бўлимлари анча кўпайди, ишлаб чиқариш резервлари кўригини оммавий ахборотнинг барча воситалари кучларини бирлаштириб ўтказиш, ишчи мухбирлари постларини, жамоатчилик қабулхоналарини ташкил этиш ва шу кабилар кенг ёйилди. Ишчи ва қишлоқ мухбирларининг иқтисод ва тежамкорлик учун бошланган умумиттифоқ юриши шу кунларда кенгайиб бормоқда. Кузбасс ишчи мухбирларининг «Резервлардан сира қолдирмай фойдаланайлик» деган шиор остида бошланган рейди муваффақиятли ўтмоқда. Яқинда Киевда барча беш йилликларнинг новаторлари, республика ва мамлакатнинг донгдор кишилари социалистик мусобақанинг шонли традицияларини қандай қилиб яхшироқ ривожлантиришни муҳокама қилмоқ учун «Радянська Украина» газетаси редакциясидаги «думалоқ стол» теварагида тўпланишди. Оммавий ишнинг бу қимматли тажрибасидан ўтган беш йилликда эришган муваффақиятларимизни КПСС XXIV съездига тайёргарлик натижасида вужудга келаётган янгиликлар, илғор тажрибаларнинг ҳаммасини кенг пропаганда қилмоқ учун активроқ фойдаланиш керак.

Матбуотнинг фаолиятини йўллаб туришлари лозим бўлган партия комитетлари журналистларнинг куч ва ғайратларини ҳозирги куннинг асосий ижодий вазифаларини ҳал қилишга қаратишлари керак. Ўтган беш йиллик якунларини ёритишнинг муҳим масалаларини белгилаб олишда, шу якунлар тўғрисида оператив ахборот бериб туришда редакцияларга ёрдамлашиш, матбуот, телевидение ва радио кадрларини тарбиялаш тўғрисида ҳар доим ғамхўрлик қилиш лозим.

Матбуотнинг ёрқин, ҳаққоний сўзи совет кишиларини янги бунёдкорликларга руҳлантиради, коммунизм қурувчиларининг сиёсий активлигини ва меҳнат ғайратини янада юксалтиришга ёрдам беради.

22 январдаги бош мақола.

Наби Мирзакаримов Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозида моҳир механизатор бўлиб танилган. У хўжаликдаги трактор, пахта териш машиналари ва бошқа техникани ремонт қилишда ўз ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқда. И. Глауберзон фотоси.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯЛАРИ

СИРДАРЁ

ГУЛИСТОН, 22 январь. (ЎзТАГ). Бугун Сирдарё область партия конференцияси иш бошлади. Область партия комитетининг биринчи секретари Е. Т. Тасанбоев область партия комитетининг иши тўғрисида ҳисобот доклади қилди.

Конференция қатнашчилари область меҳнатчиларининг хўжалик ва маданий қурилишдаги ютуқларини сўзлаб бермоқдалар, партия ташкилотларининг ташкилотчилик ва сиёсий ишини ҳар томонлама анализ қилмоқдалар. Улар область коммунистларининг ва барча меҳнаткашларининг КПСС XXIV съездини муносиб кутиб олишга, халқ хўжалигининг барча тармоқларини ривожлантириш, совет кишиларининг моддий даражасини ва маданий савиясини ошириш йўлида янги беш йилликнинг биринчи йилида катта қадам қўйишга маҳкам бел боғлаганликларини таъкидламоқдалар.

Конференция ишида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов қатнашмоқда.

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН

НУКУС, 22 январь. (ЎзТАГ). Бугун Нукусда Қорақалпоғистон область партия конференцияси очилди. Конференцияда область партия комитетининг биринчи секретари Қ. Камолов область партия комитетининг ҳисобот докладини қилди.

Конференция қатнашчилари партиямиз XXIII съездидан сўнг мамлакатда ва бутун Ўзбекистонда рўй берган қувончли ўзгаришларни Қорақалпоғистон мисолида ҳам кўриш мумкинлиги ҳақида фахрланиб гапирдилар. Республика халқ хўжалигининг ҳамма тармоқлари янада ривожланди, шаҳар ва қишлоқ аҳолисининг маданий савияси ошди. Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIV съездини муносиб кутиб олиш учун мусобақани кенг авж олдириб юборган Автоном Республика меҳнаткашлари ўз мажбуриятларини амалий ишлар билан мустаҳкамламоқдалар.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг бюро аъзоси, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси Р. Қурбонов иштирок этмоқда.

СУРХОНДАРЁ

ТЕРМИЗ, 22 январь. (ЎзТАГ). Бугун Сурхондарё областининг партия конференцияси очилди. Область партия комитетининг биринчи секретари Н. М. Муродов область партия комитетининг ҳисобот докладини қилди.

Конференция қатнашчилари область партия ташкилотининг ҳисобот даврида қилган ишларини ҳар томонлама таҳлил этиб, социалистик Ватанимизнинг куч-қудратини ўстириш тўғрисида Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг кундалик ғамхўрликларини зўр мамнуният билан таъкидламоқдалар. Совет Иттифоқи Комунистик партиясининг XXIV съездини кутиб олиш учун курашаётган область меҳнаткашлари янги беш йилликнинг биринчи йили топшириғини муддатидан илгари бажариш учун мусобақани кенг авж олдириб юбормоқдалар.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Й. Р. Қурбонов иштирок этмоқда.

«Каракалпакирсовхозстрой» совхозларининг 1971 йилги СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

«Каракалпакирсовхозстрой» совхозларининг шоликорлари партия XXIII съездининг Амударё этакларида кўп миқдорда шоли етиштиришни уюштириш тўғрисидаги қарорини амалга ошира бориб, шоли етиштиришни 1966 йилдаги 29,8 минг тоннадан 1970 йилда 47,5 минг тоннага етказдилар ва давлатга шоли топшириш юзасидан беш йиллик план топшириқларини ошириб бажардилар.

«Каракалпакирсовхозстрой» совхозларининг шоликорлари партия XXIV съезди шарафига умумхалқ социалистик мусобақасига қўшилиб, 1971 йилда қуйидаги мажбуриятларни оладилар;

62 минг тонна шоли етиштирамиз ва давлатга 50 минг тонна шоли сотамиз, шоли етиштиришни ўтган йилдагига нисбатан 14,5 минг тонна, давлатга топшириладиган шоли миқдорини 9 минг тонна кўпайтирамиз, ҳар гектар ердан олинадиган шолининг ўртача ҳосилдорлигини 35 центнерга етказамиз.

Шу жумладан, совхозлар бўйича қуйидаги миқдорда шоли етиштирамиз:

	Ялпи шоли ҳосили (тонна)	Давлатга шоли топшириш (тонна).
«Партия XXII съезди» совхози	8900	7400
«Олтин кўл» совхози	8600	7200
Чапаев номли совхоз	7830	6240
«Равшан» совхози	8350	6900
«ВЛКСМ 50 йиллиги» совхози	6050	4800
«Октябрь» совхози	4630	3610
«Майёб» совхози	5540	4250
«Маданият» совхози	6040	4800
«Қора ўзак» совхози	6040	4800

Шолининг ялпи ҳосилини кўпайтиришдан ташқари, пичан ва беда уруғи, сабзавот ва полиз экинлари, гўшт, сут ва тухум етиштиришни ҳам анча кўпайтирамиз.

Совхоз ходимлари коллективлари қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришининг самарадорлигини ошириш учун 1971 йилда қуйидаги тадбирларни бажариш мажбуриятини оладилар:

экиш ишларини бажариш учун қишлоқ хўжалик техникасини 20 мартгача ва шоли ўрадиган машиналарни 1 августгача тамомила ремонтдан чиқарамиз;

шолипояларни шоли экиш учун 10 майгача ҳайдаб қўямиз;

20 апрелгача ирригация ва коллектор-дренаж шохобчаларини тозалаймиз ва ремонт қиламиз;

шоли экишни қисқа муддатларда, лекин 20 майдан кечиктирмай экиб бўламиз, шолини узоғи билан 20 кунда экиб бўламиз;

шолининг энг сара уруғларинигина экамиз;

гербицидлар ва минерал ўғитларни зарур миқдорда ва ўз вақтида далага чиқариб соламиз, шу жумладан, нормада кўрсатилган азотнинг 40 процентини экиш вақтида соламиз;

суғориш режимига қаттиқ риоя қиламиз, шолипояларга кечикиб сув берилишига йўл қўймаймиз;

бутун ҳосилнинг 90 процентини машиналар ёрдамида йиғиштириб олиш ва шоли янчишни таъминлаймиз, шолини ўриб олиш билан янчиш ўртасида 3-4 кундан ортиқ тафовут бўлишига йўл қўймаймиз.

1 апрелгача курсларда 300 тракторчи ва 20 августгача 350 комбайнчи тайёрлаймиз.

Февраль ойида 720 механизатор ва 300 агроном, бригада бошлиқлари ҳамда бўлим бошқарувчиларининг, малакасини ошириш учун семинар ташкил этамиз.

«Каракалпакирсовхозстрой» қурилиш-монтаж бўлинмалари ва бошқа бўлинмаларининг ходимлари шоликорларнинг ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажаришларини таъминлаш мақсадида меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, илғор технологияни жорий қилиш, тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш ва меҳнат унумдорлигини ошириш асосида 1971 йилда қуйидаги мажбуриятларни оладилар:

15 декабргача янгидан суғориладиган 4000 гектар ерни ишга солиш, шу жумладан 1 майгача 1300 гектар ерни ишга солиш чораларини амалга оширамиз, бундан ташқари 4000 гектар ерга янгидан шоли экиш, шу жумладан, 3000 гектар ерни 10 майгача ишга солиш тадбирларини кўрамиз.

27 минг квадрат метр ҳажмида, шу жумладан, пландан ташқари 1000 квадрат метр ҳажмида уй-жой, 150 ўринли 3 касалхона, 640 ўринли мактаб биноси, 370 ўринли клуб қуриб, фойдаланишга топширамиз, шу билан бирга пландан ташқари 4 ҳаммом, 2 новвойхона, поликлиника, иккита машина-трактор устахонаси, 2 савдо маркази ва 3 гараж қуриб, фойдаланиш учун топширамиз.

Пудратга олинадиган қурилиш-монтаж ишлари йиллик планини 20 декабргача адо қиламиз ва пландан ташқари 700 минг сўмлик ишларни бажарамиз.

Қозоғистон ССР Қизилўрда областининг шоликорлари билан социалистик мусобақани давом эттирамиз ва мажбуриятларнинг бажарилишини ҳар кварталда якунлаштириб борамиз.

Бу социалистик мажбуриятлар «Каракалпакирсовхозстрой» совхозлари, қурилиш ташкилотлари ва саноат корхоналари ишчилари, инженер техник ходимлари ҳамда хизматчиларининг умумий йиғилишларида муҳокама этилиб, қабул қилинган.

ТАСС ахбороти

ОЙ УЧИНЧИ КУНИНИНГ ПРОГРАММАСИ БАЖАРИЛДИ

Совет автомат аппарати «Луноход-1» Ой учинчи куни учун мўлжалланган программадаги ишларни бажариб бўлди

Шу даврнинг асосий вазифаларидан бири луноходни Ойда координатлари белгилаб қўйилган нуқтага — ўзиюрар аппаратни 1970 йил 17 ноябрда Ой юзасига олиб чиқиб қўйган автомат станция «Луна-17» қўндирилган жойга олиб келиб қўйишдан иборат бўлди.

Ўтказилган экспериментдан мақсад навигация системасининг аниқлигига ва пишиқлигига баҳо беришдан, шунингдек навигация методларини, луноходни олисдан туриб бошқариш ва юритиш методларини текшириб кўришдан иборат эди.

Ўзиюрар аппарат қўндириш босқичи олдига янги трасса бўйлаб юриб келди. У умуман ғарбий шимол томон ҳаракат қилиб борди. Бу юриш чоғида луноходнинг ҳар сафарги координатлари унда ўрнатилган навигация асбоблари ёрдамида белгилаб берилди ва Қуёш билан Ернинг мавқеига қараб вақт-вақти билан аниқлаб турилди. Бу эса автомат аппаратни белгилаб қўйилган нуқтага ўз вақтида олиб бориб қўйишни таъминлади.

Ойнинг учинчи куни давомида ўзиюрар аппарат 1936 метр йўл босди. Луноход Ёмғирлар денгизи районида актив ишлай бошлаганидан бери у ҳаммаси бўлиб 3655 метр масофани босиб ўтди.

Илмий программага мувофиқ Ой юзасининг янги участкалари тадқиқ қилинди. Луноходда ўрнатилган фото-телевизион аппаратлар микрорельефнинг батафсил тасвири акс эттирилган стереоскопик манзаралар суратини олиб туришга имкон берди. Бу маълумотлардан Ой юзасини топогеодезик ва геология-морфологик тадқиқ қилиш учун фойдаланилди.

Луноход юриб бораётган трассада Ой заминининг физикавий механикавий хоссалари пенетрометр ёрдамида ўлчаб кўрилди ва унинг химиявий таркиби рентгенли спектрометр билан аниқланди. Бундан ташқари, спектрометрнинг махсус счётчиги ёрдамида Қуёш ва галактика космик нурланишларининг интенсивлиги ўлчаб кўрилди.

Луноход радиометрининг детекторлари корпускуляр космик нурланиш оқимларини қайд қилишни давом эттирди. Ойнинг иккинчи кунидагига нисбатан учинчи кунида радиация вазияти осойиштароқ бўлиб турди. Аммо 19 ва 20 январда кичик энергия протонлари оқимининг интенсивлиги бир неча ўн баравар кўпайганлиги қайд қилинди.

Ойнинг учинчи куни давомида рентгенли космик нурланишларни рентгенли телескоп ёрдамида ўлчаш давом эттирилди. Мана шундай ўлчашлар вақтида самовий сферанинг галактика юзасига ҳам, шунингдек унга нисбатан катта бурчакларни ҳам ташкил қилиб турган ўттизта участкаси тадқиқ қилиб кўрилди. Шу участкаларнинг учтасида нурланиш оқимлари бир неча баравар кўпайганлиги қайд қилинди.

20 январда ўтказилган алоқа сеанси вақтида ўзиюрар аппаратни Ой тунига тайёрлаш операциялари бажарилди. Луноход ориентерлари белгилаб қўйилган ҳолатга келтириб тўхтатиб қўйилди. Луноходдаги системалар нормал ишлаб турибди. Унинг асбоблар жойлаштирилган бўлинмаси ичидаги ҳарорат Цельсий билан плюс 18 даража, босим—симоб устунининг 753 миллиметрига тенг.

21 январдан 7 февралга қадар луноход бир жойда тўхтаб туради. Шу давр ичида луноход системаларининг фаолияти тўғрисида ундан телеметрик маълумотлар олиниб туради.

Автомат аппарат «Луноход-1»нинг юришини синаб кўриш ва илмий-техникавий экспериментлар ўтказишга мўлжалланган икки ойлик программа бажарилди.

Ой юзасида ўтказилаётган космик тажриба давом этмоқда.

ТАСС АХБОРОТИ

НАВБАТДАГИ «МЕТЕОР» ОРБИТАДА

1971 йил 20 январда Совет Иттифоқида Ернинг метеорологик йўлдоши «Метеор» учирилди. Бу йўлдошни учиришдан асосий мақсад об-ҳаво тўғрисида бериладиган оператив маълумотларда фойдаланмоқ учун метеорологик ахборотларни мунтазам равишда олиб туришдир.

Йўлдош чиқариб қўйилган орбитанинг параметрлари қуйидагича:

— Ер юзасидан энг узоқ масофаси (апогейида)—679 километр.

— Ер юзасига энг яқин масофаси (перигейида) — 630 километр;

— орбитанинг оғиши — 81,2 градус.

— Ер атрофида айланишининг дастлабки даври — 97,6 минут.

Йўлдошга ўрнатилган метеорологик аппаратлар булутлар қатламини, Ер куррасининг ёруғ ва сояли томонларидаги қор қатламларини суратга олишни, шунингдек Ер ва атмосфера акс эттираётган ва ўзидан чиқараётган иссиқлик энергияси тўғрисида маълумотлар олиб туришни таъминлайди.

«Метеор» йўлдошда метеорологик аппаратлардан ташқари яна йўлдошни ҳар доим Ер томон қаратиб туришни таъминлайдиган система, Қуёш батареяларини мустақил равишда Қуёшга қаратиб электр бериб турадиган система, орбита элементларини аниқ ўлчаб берадиган радио система, асбоблар ва илмий аппаратларнинг иши тўғрисидаги маълумотларни Ерга юбориб турадиган радио телеметрик система бор.

Йўлдошга ўрнатилган аппаратлар нормал ишлаб турибди. Координациялаш-ҳисоблаш маркази олинаётган ахборотларни ишлаб чиқмоқда. Метеорологик ахборотлар СССР гидрометцентрига ишлаб чиқиш ва фойдаланиш учун келиб турибди.

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

ҚИШЛОҚДА ИҚТИСОДИЙ ИШ

Районимиздаги «Ленинград» колхози уч йил сурункасига пахта тайёрлаш планини бажармади. 1969 йили план аранг 59 процент адо этилди. Ҳосилдорлик гектар бошига 18 центнерга тушиб қолди. Чорвачилик ва хўжаликнинг бошқа тармоқларидан маҳсулот олиш кескин камайиб кетди. Даромад ҳам шунга яраша бўлди. Моддий манфаатдорлик колхозчиларни қаноатлантирмай қўйди.

Бу аҳвол район партия комитетини жиддий ташвишга солди. Райком ҳақиқий аҳволни ўрганиш мақсадида бир гуруҳ партия ходими ва мутахассисларни «Ленинград» колхозига юборди. Улар орасида райком аъзолари, агроном, экономист, зоотехник ва инженерлар бор эди. Комиссия колхознинг қолоқлик сабабларини чуқур ўрганди, аҳволни ҳар томонлама иқтисодий таҳлил қилди.

Текшириш якунлари колхоз коммунистлари йиғилишида муҳокама қилинди. Йиғилишда ишдаги хато ва камчиликлар очиб ташланди. Колхоз раиси А. Курчиев, партия комитетининг секретари Х. Азизов ўртоқлар хўжалик экономикаси билан қизиқмай қўйганликлари ошкор бўлди. Колхозда ҳисоб-китоб ишлари издан чиққан. Моддий манфаатдорлик оширилмаган.

Йиғилишда камчиликларни бартараф этиш тадбирлари белгиланди. Бу ишда райком ходимлари колхоз партия комитетига яқиндан ёрдам бердилар. Колхозда хўжалик ҳисобини юритиш, меҳнаткашларга ҳақ тўлашда қатъий тартиб ўрнатилди. Колхоз партия комитети ҳузуридаги иқтисодий кабинет қайта ташкил этилди.

Ташкилотчилик ва иқтисодий ишларнинг такомиллаштирилиши ижобий натижалар берди. Колхоз бир йилдаёқ қаддини ростлаб олди. 1970 йил муваффақиятли якунланди. Колхозда пахта тайёрлаш плани ва зиммага олинган социалистик мажбурият ошириб бажарилди. Ҳосилдорлик гектар бошига 29,9 центнерга кўтарилди. Пилла, гўшт, тухум, жун, мева, сабзавот, шоли сотиш планлари ортиғи билан бажарилди...

Бу мисол ишлаб чиқаришда маъмурий методлар билан бирга иқтисодий таъсир чораларини кучайтириш ҳам зарур ва фойдали эканлигини яққол кўрсатиб турибди. Район партия комитети ана шуни эътиборга олиб иқтисодий ишлар билан кўпроқ шуғулланадиган бўлиб қолди. Райкомнинг бюро мажлислари ва қишлоқ партия ташкилотлари йиғилишларида бу муҳим масала тез-тез муҳокама қилинаётгани фикримизнинг далилидир.

Партия XXIII съездидан буён ўтган беш йил давомида уч марта иқтисодий конференция ўтказдик. Ҳар бир конференцияга пухта тайёргарлик кўрилди. Ўтказилган конференциялар бир қанча муҳим амалий ёрдам берди. Эндиликда партиявий иш услубида қувонарли ўзгаришлар кўзга ташланмоқда. Бундан ташқари районимизда семинарлар ўтказиш одат тусига кирди.

Районимиздаги барча хўжаликларда иқтисодий кенгашлар, иқтисодий анализ бюролари ва иқтисодий кабинет ташкил этилган. Бу кенгаш ва бюролар план асосида иш олиб бормоқдалар. Шунинг учун ҳам кейинги йилларда кўп колхозларда ҳисоб-китоб ишлари яхшиланди. Меҳнатни нормалаш, ташкил этиш, унга ҳақ тўлаш тартибга солинди. Айниқса, «Қизил юлдуз» колхози партия комитетининг иш тажрибаси диққатга сазовордир. Бу ердаги иқтисодий анализ бюроси талай ишларни амалга оширди. Бюрога тадбиркор агроном А. Мўминов раҳбарлик қилади. Партком ва иқтисодий анализ бюроси хўжалик экономикаси билан чуқур шуғулланяпти. Ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш, моддий манфаатдорлик масалалари — партия ташкилотининг диққат марказида турибди.

Қилинган ишлар яхши натижа беряпти. Колхоз ҳар йили пахтадан мўл ҳосил олмоқда. 1970 йили колхоз давлатга пландан ташқари 600 тонна пахта сотди. Даромад мўлжалдагидан 455 минг сўм кўпайди. Ҳар бир иш кунининг қиммати 4 сўм 35 тийин бўлди. Жамоат ва бўлинмас фондларга маблағ ажратиш 28 процент кўпайди. Ҳамма тармоқлардан фойда олинадиган бўлди.

Районимиздаги бошқа хўжаликларда ҳам иқтисодий иш яхши йўлга қўйилган. Деярли ҳамма бригада, бўлим ва фермалар хўжалик ҳисобига кўчган.

Одамларга иқтисодий билим асосларини ўргатиш, совхоз ва колхозларни малакали экономист ва бухгалтер кадрлар билан мустаҳкамлаш соҳасида ҳам анча иш қилдик. У ёки бу тадбирларнинг амалга оширилиши туфайли районимиз экономикаси тобора мустаҳкамланиб боряпти. Ўтган йили давлатга район бўйича 55 минг тонна пахта сотилди. Бу, пландагидан 5,4 минг тонна кўпдир. Ҳосилдорлик бир йилда 7,2 центнерга ошди.

Иқтисодий таҳлил натижасида ишимиздаги нуқсонлар ҳам кўзга ташланмоқда. Масалан, чорвачиликда шундай аҳвол рўй бермоқда. Районда чорвачиликни ривожлантириш ва маҳсулот етиштиришни кўпайтириш юзасидан қатор тадбирлар амалга оширилган бўлса ҳам бу тармоқдан ҳамон зарар кўрилмоқда.

Район партия комитети бу камчиликларни тезроқ бартараф этишга ҳаракат қилмоқда. Кейинги уч йил ичида 37 коммунист ва 54 комсомол фермаларда ишлаш учун юборилди.

Қишлоқда олиб бориладиган иқтисодий ишларнинг янада яхшиланиши кўп жиҳатдан билимдон экономист ва бухгалтер кадрларга боғлиқдир. Бу соҳада ҳам анча ишлар қилдик. 5 та колхозда олий маълумотли, 10 та колхозда ўрта махсус маълумотли экономист ишлаб турибди. Бухгалтерлар орасида ҳам малакали кадрлар кўпайди. Улардан беш киши Тошкент халқ хўжалиги институтида сиртдан ўқимоқда. Колхоз раислари, партия ташкилотларининг секретарлари ва мутахассислар иқтисодий ўқишга жалб қилинган.

КПСС Марказий Комитетининг 1970 йил июль Пленуми партия ташкилотлари олдига иқтисодий иш билан янада чуқурроқ шуғулланиш вазифасини қўйди. Пленум қарорида хўжалик ҳисобини қунт билан жорий қилиш, колхоз ва совхозларнинг молиявий-хўжалик фаолияти устидан назоратни кучайтириш зарурлиги алоҳида таъкидлаб ўтилди.

Район партия ташкилоти ўз фаолиятида ана шу кўрсатмаларга оғишмай амал қилмоқда. Иқтисодий кенгаш, иқтисодий анализ бюролари ва иқтисодий кабинетларнинг ишини янада жонлантириш тадбирларини ишлаб чиқдик. Унда бригада бошлиқлари, ферма мудирлари, механиклар, ҳисобчиларга қиш даврида иқтисодий билим асосларини ўрганиш бош вазифа қилиб қўйилган.

Қишлоқда иқтисодий ишларни янада яхшилаш учун тағин нималар қилиш керак? Мен бу ўринда эътиборингизни икки масалага қаратмоқчиман. Ҳозир барча бригадалар ички хўжалик ҳисобига ўтган. Лекин хўжалик ҳисобини жорий қилишда фойдаланилаётган бланкалар жуда мураккаб. У 25-30 бетдан иборат бўлиб, 300 дан ортиқ кўрсаткични ўз ичига олади. Бу ҳол ҳисобот ходимларини қийнаб қўймоқда. План тузиш ишларининг икки-уч ойга чўзилиб кетишининг боиси ҳам шу. Менимча, бланкани соддалаштириш керак.

Иккинчи истагим шуки, экономист, бухгалтер ва ҳисобот ишлари билан шуғулланадиган кадрларнинг катта кўпчилиги қишлоқда яшайди. Улар асосан она тилида ҳужжат тайёрлайдилар. Лекин улар учун ўзбек тилида дурустроқ қўлланма йўқ. Қишлоқ хўжалик экономикасига оид адабиётлар, брошюралар кўпайтирилса мақсадга мувофиқ бўларди.

А. ТОЖИБОЕВ,
Андижон область, Балиқчи район партия комитетининг биринчи секретари.

Сиз бу суратларда КПСС XXIV съезди шарафига қизғин давом этаётган мусобақа пешқадамларини кўриб турибсиз. Юқоридаги суратда пойтахтимиздаги 2-пойафзал фабрикасининг илғор ишчилари Ш. Қосимова (чапда), Н. Жданкина, Л. Куранова ўртоқлар иш устида. Пастдаги суратда Тошкентдаги асбобсозлик заводининг пешқадами А. Илина смена топшириқларини доим 130—140 процент адо этмоқда.

А. Тўраев фотолари.

СИЁСИЙ БИЛИМЛАР — ОММАГА

ҲАЁТ БИЛАН ҲАМНАФАС

Совхоз меҳнаткашларини марксча-ленинча фан асослари ҳамда иқтисодий билимлар билан қуроллантиришда Янгиқўрғон районидаги «Нанай» боғдорчилик хўжалиги партия ташкилоти қошидаги сиёсий тўгаракларнинг роли катта бўлаётир. Совхоз партия ташкилоти ҳузуридаги социалистик экономика ва марксизм-ленинизм асослари мактабларида 180 коммунист шуғулланмоқда. Сиёсий тўгаракларда В. И. Ленининг назарий мероси ва социалистик экономика масалалари ўрганилмоқда.

Марксизм-ленинизм асослари мактабининг тингловчилари доҳийнинг «Мусобақани қандай уюштириш керак», «Буюк почин», «Ёшлар союзларининг вазифалари» сингари асарларини пухта ўрганиб, конспект қилишмоқда.

Экономикани ўрганиш бўйича назарий семинарга иқтисод фанлари кандидати, совхоз экономисти М. Мирзааҳмедов раҳбар қилиб тайинланган. У ҳар бир машғулотни хўжалик ҳаёти билан боғлаб мазмунли ўтказади, тингловчиларни меҳнатга, ташаббускорликка ва янгиликка даъват этади. М. Мирзааҳмедов ўтган машғулотларнинг бирида меҳнат унумдорлиги ҳақидаги масала юзасидан мазмунли лекция ўқиди, совхоз экономикасининг саккиз йил ичидаги ривожланишини чуқур таҳлил қилиб бериш билан бирга, 9-беш йилликда хўжаликда қилинадиган катта ишлар, экономика ва маданиятни юксалтириш ҳақидаги вазифалар тўғрисида конкрет мисоллар келтирди. Бу эса, тингловчиларни меҳнат зафарларига илҳомлантирмоқда.

Машғулотларда хўжалик ҳаётига доир иқтисодий масалалар, совхоз бригада бошлиқлари ва мутахассисларининг яхши тажрибалари атрофлича ўрганиляпти. Пахтачилик, боғдорчилик, чорвачилик ва сабзавотчилик масалалари бўйича шуғулланувчи мутахассислар ўз тажрибаларини тингловчиларга сўзлаб беришмоқда. Масалан, тажрибали ёш мутахассислардан Б. Худойбердиев ва С. Худойбердиевларнинг боғ қатор ораларига чуқур озуқа бериш орқали мева сифатини яхшилаши, шунингдек Онахон Саидалиеванинг мўл ва арзон беда уруғи тайёрлаш ҳақидаги лекциялари шулар жумласидандир. Улар ўз тажрибалари ва методларини совхоз ишлаб чиқаришига кенг жорий қилиб, бундан катта иқтисодий фойда келтиришмоқда.

Совхоз партия ташкилоти партия ўқувини янада самарали ва мазмунли бўлишини таъминлаш учун барча куч ва воситалардан фойдаланмоқда. Бу эса, ўз навбатида яхши натижа бераётир.

Робиддин ИСҲОҚОВ.
Наманган области.

БЕШ ЙИЛЛИК САРҲИСОБИ

ЯНГИЧА ШАРОИТ, ЯНГИЧА ТАЛАБЛАР

Саккизинчи беш йиллик якунланди. У биз учун ёрқин хотира бўлиб қолди. Коллективимиз ҳеч қачон бу йиллардагидек катта ютуқларга эришмаган эди. 30 та ишлаб чиқариш қуввати, ўн минглаб квадрат метр уй-жой бинолари, янги мактаб, болалар муассасалари қуриб бердик. Оҳангарон цемент заводи, керамика комбинати, Эйвалекда юқори босимга чидамли темир-бетон қувурлари заводи каби йирик корхоналар, кинотеатр, меҳмонхона, савдо маркази, маиший хизмат кўрсатиш комбинатлари бизнинг қўлимиздан чиққанлиги билан фахрланамиз. Улар ҳозир Оҳангарон шаҳри ва Оҳангарон посёлкасининг ҳуснига-ҳусн қўшиб турибди.

Коллективимиз юбилей йилида, айниқса салмоқли иш бажарди. КПСС XXIV съезди шарафига меҳнат армуғони ҳозирлаш учун курашиб, зиммамиздаги барча топшириқларни муддатидан олдин ўриндадик. Беш йиллик план 18 сентябрда, йиллик плани эса ундан ҳам олдин бажарилди. Меҳнат унумдорлиги 1965 йилдагига қиёсан 20 процент кўтарилди.

Бу катта ютуқлар бинокорларимизнинг ишда жонкуярлик кўрсатгани, ташаббускор бўлгани, технологик жараёнлар ва қурилишни бошқаришни такомиллаштириш, ички имкониятлардан унумли фойдаланиш мевасидир. Айниқса биринчи ва учинчи қурилиш бошқармаларининг ишбилармон бинокорлари иш суратини ошириш, сифатини яхшилаш учун мавжуд имкониятларни тўла-тўкис ишга солишда ғайрат ва ташаббус кўрсатдилар. Ишлаб чиқариш базамиз янги технология асосида реконструкция қилинди. Қисқа муддатда эҳтиёжимизга яраша маҳсулот берадиган бетон ва қоришма заводлари қурилди. Йиғма темир-бетон ишлаб чиқариш қуввати, механика устахонаси янги цехлар қурилиб, ишга солинди.

Ишни мунтазам таҳлил қилиб борадиган жамоатчилик кенгашларининг фаолияти кучайди. Жойларда унинг секциялари иш бошлади. Улар қурилишга оид турли масалалар бўйича ташкилий-техникавий тадбирларни ишлаб чиқишди. Кадрларни иқтисодий билимлар билан қуроллантириш катта ёрдам берди. 1970 йилнинг иккинчи ярмидан бошлаб барча қурилиш участкалари хўжалик ҳисобига ўтказилди.

Трестимиз республикамиздаги энг обрўли қурилиш ташкилотларидан. Янги беш йилликда бизга катта ишонч билдирилди. Ислоҳотга амал қила бошладик. Бутун 1970 йилни янгича системага ўтишга ҳозирлик кўриш билан ўтказдик. Барча бошқармаларда тушунтириш ишлари олиб борилди. Бинокорларимиз янги системанинг моҳияти, унинг қимматли томонларини яхши тушуниб олдилар.

Ислоҳот олдидан қилган энг катта ишларимиздан бири техника тараққиётига алоҳида эътибор берганимиз бўлди. Усиз ислоҳотга ўтиб ишлаш, кўзланган мақсадларга эришиш қийин. Сир эмас, илгари ҳамма ташкилотлар ҳам юқоридан бериладиган машина ва мосламаларга қараб ўтирарди. Ишимизнинг суръати ҳам ана шу техникага, унинг ишлаш суръатига боғлиқ бўларди. Энди қурилишни индустрлаштириш даражасини ошириш учун тадбирлар ишлаб чиқилди. Бу ишни ички имкониятлар ҳисобига ҳам анча яхшилаш мумкин экан. 64 хонадонли уйлар учун санитария-техника кабиналарини поток усулида тайёрлашнинг ўзи ўрта ҳисобда 5000 киши-соатни тежашга имкон берар экан. Яқинда ана шундай кабиналар тайёрлайдиган цех қурилди. Ундан ҳадемай фойдалана бошлаймиз. Рационализаторлар ва ихтирочиларимиз мавжуд механизмлардан унумлироқ фойдаланиш учун катта иш қилишяпти. Уларнинг фаолиятини рағбатлантириб туриш доимо эътиборимизда.

Иқтисодий кўрсаткичларни яхшилашнинг муҳим резерви — меҳнатни илмий асосда ташкил этишдир. Ўтган йили НОТ планида белгиланган қатор тадбирларнинг амалга оширилиши меҳнат сарфини 1500 киши-кунига камайтириш имконини берди.

Ислоҳот олдидан бизни безовта қилаётган масалалардан бири бинокорлик материалларини чала-чулпа ташиб келтириш эди. Материаллар ҳар хил транспортда олиб келинади. Комплект бўлмайди. Натижада баъзи материаллар керагида топилмай қолади. Йилнинг охирида керак бўладиганлари очиқ ҳавода ётавериб занглаб кетади. Анча ўйладик. Бизга материал юборадиган ташкилотлар билан мунтазам алоқа ўрнатишга ҳаракат қилдик. Мўлжалимиз тўғри чиқди. Энди биз нимага муҳтож бўлсак, буюртма олган ташкилотлар хабардор. Умуман янги шароитда буюртмачининг пудратчи ташкилотлар билан, қолаверса бинокорлик материаллари ишлаб чиқарадиган корхоналар билан обдон келишиб ишлашини йўлга қўйиш ғоят муҳим.

Трестимиз ишга ижодий ёндошишга ҳаракат қилади. Коллективимиз янги-янги тажрибаларни қилиб кўряпти. Ўтган йилларда талай янгиликларимиз юқори ташкилотлар томонидан маъқулланди. Лекин ҳали республикамизда кенг оммалашмаган, лекин ўрнини топиб қўлласа бўладиган тажрибаларимиз анчагина. Улардан бири уй-жой қурилишида пардозланган ғиштларни қўллашдир. Каолиндан тайёрланган ғишт уйларни кўркам қилиши билан бирга уни шуваб ўтиришга ҳеч қандай эҳтиёж қолдирмайди. Ҳисоблаб чиқдик. 66 квартирали битта уйни қуришда ана шундай ғишт уйнинг фақат олд томонига ишлатилганда ҳам ҳозиргига нисбатан 6 минг киши-соатни ва 4 минг сўм тежаб қолиш мумкин экан. Оҳангарон ГРЭСи чиқиндисини қўшиб бетон тайёрлаш ҳам катта иқтисодий тежам беришига ишонч ҳосил қилганмиз. Бунда бетон кучсизланмайди, балки енгиллашади. Ҳар куб метр бундай қоришма росмана бетонга нисбатан 1 сўм арзонга тушади. Ҳозир бу материалларни ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш бинокорлик учун энг зарур ишлардан деб ҳисоблаймиз.

Ўзбекистон Қурилиш материаллари министрлиги эътиборини ҳам ана шу масалаларга қаратмоқчи эдик. Пардозланган ғиштлардан фойдаланишнинг қурилиш ташкилотлари учун тежамлилиги беш қўлдай аён экан, уни кенг миқёсда йўлга қўйиш маъқул эмасми? Тажрибани юқори ташкилотларга ҳавола қилганимизга анча бўлди. Шунга қарамай, бу ишга етарли эътибор берилмаётир. Оҳангаронда каолиннинг катта запаслари борлигидан пардозланган ғиштларни Оҳангарон ғишт заводида ишлаб чиқариш мумкин-ку. Агар бу масала ҳал қилинса, шаҳарларимизнинг уй-жой қурилишида катта қулайлик яратилган бўларди.

Яна бир масала, илгаритдан буюртмачилар билан қурилиш ташкилотлари ўртасида кўнгилсизлик туғдирадиган бир иш бор. Биз уйни қуриб берамиз-у, улар пулини вақтида тўлашмайди. Биз ишни бошлаб юборамиз-у, лойиҳачилар керакли ҳужжатларни кечиктириб юборадилар. Ўртадаги борди-келдини ундан кейин кўринг. Пудратчи ташкилотлар, бинокорлар, лойиҳачиларнинг ораси бузилиб қолади. Бу масалани марказлашган ҳолда ҳал қилинса айни муддао бўларди.

1971 йилдан кутаётган янгиликларимиз кўп. Оҳангаронда тикланаётган йирик панелли уй қуриш комбинати дастлабки маҳсулоти билан бизни хурсанд қилиши керак. Йилига 60 минг квадрат метр уй-жой қурадиган комбинат шаҳар қурилиши суръатини оширишда кенг истиқболлар очиб беради. Бизга зарур бўлган янги қувватлар ҳам ишга тушади.

Ислоҳотга амал қилиш бизнинг коллективимиз учун катта имтиҳон. У бошланди. Юқорида бу имтиҳондан муваффақиятли ўтиш учун қилган тайёргарлигимизни, бизни қийнаётган масалаларни айтдик. Мана, ислоҳот бўйича ишлай бошлаганимизга ҳам бир ойча бўлиб қолди. Трестимиз бинокорлари 1971 йилни ёмон бошлаганлари йўқ. Олдимизда турган ишларнинг ҳаммасини муддатидан олдин сифатли ўринлаш учун кучимизни ҳам, қувватимизни ҳам аямаяпмиз. Бундан олдин ҳам, зиммамиздаги масъулиятли вазифаларни шараф билан бажариб келганмиз, бундан кейин ҳам бажарамиз.

Л. ТЕРМАН,
«Узбекшахтострой» трести бошқарувчиси.

ҚАРДОШ РЕСПУБЛИКАЛАРДА

МОЛДАВИЯ ССР БЎЙЛАБ

Муносиб тортиқ

Ришкан поселкасининг аҳолиси қурувчилардан муносиб совға олдилар. Бинокорлар 400 ўринга эга бўлган «Глория» кинотеатрини қуриб янги йил арафасида фойдаланишга топширдилар. Кинотеатрнинг очилиш маросимида ПМК-65 нинг пешқадам қурувчиларига Фахрий ёрлиқлар топширилди.

Янги корхона

Кагулда инкубатор станциясининг қурилиши тамомланди. Бу корхона янги беш йилликнинг биринчи йилида 420 минг жўжа етиштириб беради. Район хўжаликларининг эҳтиёжини қондириш учун шу миқдордаги жўжа гўшти кифоя қилади.

Илғорлар аҳди

Новиє Анени. «Березовск» совхозининг сут соғувчиси Мария Секарэ ўтган беш йилликнинг якунловчи йилида жуда ажойиб ютуқларни қўлга киритди. У ҳар бир соғин сигирдан 4350 килограммдан ошириб сут соғиб олди.

Совхознинг сут-товар фермаси районда биринчи ўринни эгаллайди. Бу ерда ҳар бир соғин сигирдан олинган сут 3.350 килограммдан ортиқни ташкил этади. Шундай ферманинг илғори бўлиш — фахрлидир. Мария Секарэ районда биринчи бўлиб тўртминг килограммлик маррани эгаллаганлардан. У КПСС XXIV съезди шарафига бошланган мусобақага қўшилиб, ҳар бир соғин сигирдан олинадиган сутни 4500 килограммга етказиш мажбуриятини олди.

Мариянинг ҳамкасабалари — Мария Стафийчук, Мария Резниченко, Ксения Петренко ва бошқа илғор сут соғувчилар ҳам ана шундай юксак мажбурият олиб ишлашмоқда.

Фирсовадан ўрнак олиб

Комрат гилам фабрикасининг коллективи съезд олди мусобақасига қўшилиб, ажойиб меҳнат ғалабасига эришмоқда. Улар шу кунларда пландаги 120 квадрат метр ўрнига 135 квадрат метрдан гилам тўқиб топширмоқдалар. Фабрика ишчилари КПСС XXIV ва республика Компартиясининг XIII съездлари шарафига биринчи квартал планларини муддатидан икки кун илгари бажариш ва уч ойлик планга қўшимча равишда 3 минг квадрат метр гилам тўқиб беришга қарор қилдилар.

Александра Ботнарь, Елизавета Метелкина, Ольга Сусан ва бошқа илғор ишчилар Валентина Фирсовадан ўрнак олиб меҳнатда юқори кўрсаткичларни қўлга киритаётирлар.

МУҲИМ ҚЎЛЛАНМА

Янги китоблар

Республикамиз комсомол сиёсий маорифи шохобчаларида янги ўқув йили машғулотлари қизғин бораётган ҳозирги кунларда пропагандист ва тингловчиларга, комсомол ходимлари ва активларига ёрдам берувчи кўплаб китоб ва қўлланмалар китоб магазинлари ҳамда киоскаларда сотилмоқда. Ана шундай муҳим адабиётлардан бири — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Леонид Ильич Брежневнинг доклад ва нутқларидан иборат тўпламдир. «Ёшлар коммунизм қуради» деб номланувчи бу тўпламни ВЛКСМ Марказий Комитетининг таклифига мувофиқ Москвадаги Сиёсий адабиёт нашриёти босиб чиқарди.

Тўпламга кирган доклад ва нутқларда коммунистик қурилишнинг кенг доирадаги назарий проблемалари ва амалий вазифалари ёритилган. Китоб «Ленин партияси — бизнинг йўлбошчимиз ва устозимиз», «Социализм ўзгартирган мамлакат» «Халқ жасорати асрлар бўйи яшайди», «Халқлар дўстлиги — бизнинг энг қимматбаҳо бойлигимиз», «Биз — интернационалистлармиз», «Жаҳон революцион ҳаракатининг авангарди» «Коммунизмни ўрганайлик» деган бўлимлардан ташкил топган.

«Коммунизмни ўрганайлик» деган бўлимда асосан Ленин комсомолининг қаҳрамонона тарихи тўғрисидаги ва унинг ҳозирги шароитдаги вазифалари ҳақидаги нутқлар ўрин олган.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг коммунизм қурилишидаги раҳбарлик ва йўналтирувчилик роли тўпламдаги кўпгина материалларда ёрқин ифодалаб берилган. Уларда партиямизнинг олий мақсади халққа хизмат қилишдан иборат эканлиги, коммунистлар КПССнинг бутун тарихи мобайнида инсониятнинг ёрқин идеалларини амалга ошириш учун энг қатъиятли ва содиқ курашчилар сифатида майдонга чиққанликлари ва чиқаётганликлари ватанпарварлик ишларидан аниқ-равшан кўриниб турибди. Ленин комсомоли совет ёшларининг жанговар авангарди, Коммунистик партиянинг ишончли резерви ва ёрдамчиси эканлиги алоҳида таъкидланади.

Тўпламдаги материалларда совет халқининг Улуғ Октябрь ғалабаси ва социалистик ижтимоий тузумнинг ўрнатилиши туфайли эришган улкан ютуқлари ишонарли равишда тасвирланган, халқ хўжалигини янада ривожлантириш, халқнинг турмуш даражасини ошириш вазифалари белгилаб берилган.

Китобдаги ҳамма ҳужжатлар Ленин васиятларига садоқат, партиямиз томонидан ленинча ғояларнинг ривожлантирилаётганлиги билан суғорилган. Ўртоқ Л. И. Брежнев ленинизмнинг ёшларимиз томонидан ўрганилиши ғоят муҳим аҳамиятга эга эканлигини алоҳида таъкидлайди. **«Комсомол учун, —** дейди у, **— ўз мамлакатининг ёш авлодини ҳақиқий коммунистлар қилиб, буюк Ленин ишининг муносиб давомчилари қилиб тарбиялашдан ҳам муҳимроқ, шарафлироқ вазифа йўқ».**

Кўпгина доклад ва нутқларда жаҳон социалистик системасининг ривожланиш қонуниятлари таҳлил қилинган, қардош халқлар манфаатларининг муштараклиги кўрсатиб берилган.

Тўпламнинг ҳамма материаллари КПССнинг коммунистик қурилишга раҳбарлик соҳасидаги, жаҳон социализм системасини, халқаро коммунистик ҳаракатни мустаҳкамлаш соҳасидаги жуда катта назарий ва амалий фаолиятини акс эттиради. Китобхонлар бу материалларни ўқиб, замонамизнинг энг актуал масалаларига жавоб топадилар. Тўплам ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашда партия ва комсомол ташкилотларига катта ёрдам беради, комсомол сиёсий маорифи тўгарак ва семинарларининг раҳбарлари ҳамда тингловчилар учун ғоят муҳим қўлланма бўлиб қолади.

М. АҲМЕДОВ.

ТИЛЛА ПАХТА

ФАН ВА ҲАЁТ

Иттифоқимизда пахтачилик селекцияси бўйича 20 дан ортиқ ташкилот илмий тадқиқот ва тажриба ишларини олиб бормоқда. Бизнинг республикамизда ана шундай муассасалардан 9 таси мавжуд бўлиб, улар Ватанимиз пахтачилигининг ривожланишига ўзларининг катта улушларини қўшиб келмоқдалар.

Пахта селекцияси ва уруғчилиги институтимизда ҳам қатор диққатга сазовор ишлар амалга оширилди ва оширилмоқда. Биз селекционер Юрий Петрович Хуторний яратган ингичка толали «С-6030» пахта нави деҳқонлар ва қишлоқ хўжалиги мутахассисларининг таҳсинига сазовор бўлаётганидан мамнунмиз.

Ўзбекистонда ингичка толали пахтани ўстириш ва кенг кўламда ёйишнинг асосчиси бўлган марҳум профессор Анатолий Иванович Автономовнинг шогирди ўртоқ Хуторний тезпишар, серҳосил ингичка толали пахта навини яратишда чинакам ижодкорлик ва ўз ишига садоқат намунасини кўрсатди.

Юрий Петрович 1948 йилда Тошкент қишлоқ хўжалик институтини тугатгандан сўнг бизнинг институтимизга ишга келди. Ўша даврдан бери у бирнеча пахта навларини яратди. «С-6002», «С-6022» навлари шулар жумласидандир. Бу навлар республикамизнинг жанубий районларида экилиб, маълумки, халқ хўжалигимизни юксалтиришда катта роль ўйнади.

Пахтачилик фани ва практикаси олдида вилт муаммоси пайдо бўлгандан сўнг ингичка толали пахтанинг ҳам янги навларини яратиш устида тажриба ва илмий-тадқиқот ишлари олиб боришга тўғри келди. Шу мақсадда Юрий Петрович Хуторний бошчилигида 1956 йилдан бошлаб «С-6022» ва «С-6015» навларини чатиштириш йўли билан «С-6030» нави кашф этилди. Бу нав 1966 йилда институтимизнинг тажриба базаси бўлган «Сурхон» совхози пахта майдонларига экиб, синаб кўрилди. Йилдан-йилга яхши натижаларга эришилганлиги сабабли бу нав янада кўпроқ майдонларга экила бошланди. Бундан икки йил аввал эса Сурхондарё область Термиз районидаги «Октябрь 40 йиллиги» колхози ҳам шу янги навдан экди. Колхоз раиси ўртоқ Мусаевнинг фикрига қараганда, «С-6030», аввалги навларга қараганда биринчи галда ўзининг вилтга чидамлилиги, серҳосиллиги билан ажралиб туради. «Сурхон» совхозидаги уруғчилик бригадаларида бу навдан гектаридан 45 центнердан ҳосил олинди.

Ўтган йили эса бу янги ингичка толали пахта нави Ўзбекистонда 18,3 минг гектар майдонга экилди.

«С-6030»нинг бошқа навлардан фарқи шундаки, ғўзаси шохлаб кетмайди. Синов-тажриба участкаларидан олинган маълумотларга қараганда, янги нав «С-6002» навига қараганда 8-10 кун, «108-Ф» га қараганда эса 5 кун аввал етилади.

Янги навнинг деҳқонлар ва пахтачилик билан шуғулланувчи хўжаликларга ёқиб қолган яна бир хосияти — у фузариоз ва вертициллез вилтларига ниҳоятда чидамлидир. Избоскан районидаги тажриба участкалари маълумотларига кўра, «108-Ф» пахтаси вилт билан 62,9 процент зарарланган ҳолда янги нав ғўза атиги 1,9 процент зарарланган.

Маълумки, ингичка толали пахтадан олинадиган ҳосил оддий навлардан олинадиган ҳосил миқдорига қараганда озроқ бўларди. Янги ингичка толали навнинг эрта етилиши ва вилтга чидамлилиги деҳқонларга қўл келиб, айрим жойларда ҳатто «108-Ф» пахтаси берадиган ҳосилдан ҳам кўпроқ хирмон кўтарилмоқда. Ингичка толали пахтанинг нархи оддий навларга қараганда деярли икки баравар ортиқ бўлганлиги сабабли мана шу навни экаётган хўжаликлар катта моддий фойда олмоқдалар. Кичик бир мисол келтириб ўтайлик: 1 гектар ерга экилган «С-6030» навидан етиштирилган ҳосилдан 12-14 минг метр газлама тўқиш мумкин бўлгани ҳолда, шунча майдондаги оддий пахта ҳосилидан олинадиган газлама миқдори эса 8-8,5 минг метрдан ошмайди.

Шунинг учун ҳам колхоз ва совхозларда «С-6030» навини кўплаб экиш совет пахтачилигини ривожлантиришга улкан ҳисса бўлиб қўшилади, деб айта оламиз.

Селекция ва уруғчилик соҳасидаги бу янги навни, яъни пахтакорлар тили билан айтганда «тилла пахта»ни яратишда Юрий Петрович Хуторний ва у бошчилик қилаётган лаборатория катта иш қилди. Бу ва шунга ўхшаш ютуқларимизни биз жонажон партиямизнинг бўлажак XXIV съездига совғамиз деб биламиз.

Ш. ИБРОҲИМОВ,
Тошкентдаги пахта селекцияси ва уруғчилиги илмий текшириш институтининг директори.

КОМСОМОЛ— ПАРТИЯ, ВАТАН

ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ III ПЛЕНУМИ

Лениннинг, коммунизмни ўрганиш керак, деган васияти кўп миллионли комсомол учун жуда муҳим вазифадир. 21 январда Москвада ўз ишини давом эттирган ВЛКСМ Марказий Комитетининг III Пленумида партия XXIV съездига атаб ўтказилаётган умумхалқ тайёргарлиги кунларида комсомол ташкилотлари олиб бораётган ишларнинг турли жиҳатлари муҳокама қилинди. бошланғич комсомол ташкилотларининг ишларини ҳозирги замон талаблари руҳида янада яхшилаш масалалари кўриб чиқилди.

Пленум муҳокама қилинган масалалар юзасидан қарор қабул қилди.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг III пленуми ўз ишини тамомлади.
(ТАСС).

Болаларингизга ўқиб беринг

ҚЎНҒИЗ НЕГА ҚОП—ҚОРА?

— Вой, дугонам, Гулнора,
Қўнғиз нега қоп-қора?
Турқи совуқ бунча ҳам,
Ёқтирмайди ҳеч одам?
— Сабаби аён менга,
Ҳўп, айтақолай сенга:
Тоза тутмас ўзини,
Ювмайди қўл-юзини.
Шунинг учун қоп-қора
Бўлиб қолган, бечора.

ҲАР БИР ГАПИ ҒАЛАТИ

Туш пайтида қўйимизга
Музданкина сув бердим.
Аммо, шу дам сингилчамни
Ранжигансимон кўрдим.

— Нега хафа кўринасан,
Қани, айт-чи, сабабин?
Ким ранжитди сени, ахир,
Бериб қўяй «адабин?».

— Биласизми, совуқ сувнинг
Зарари бор соғлиққа.
Бундан буён қайнамаган
Сувни берманг совлиққа.

Сингилчамнинг ана шундай
Ҳар бир гапи ғалати.
Қачон кўрманг, ҳаммамизга
«Иш ўргатиш» одати.

ЛАЙЛАК

— Айт-чи, дўстим, Лайлакжон,
Нега узун оёқсан?
Гоҳ кўриниб, гоҳида
Биздан йироқ-йироқсан?

— Узун оёқлигимдан
Жуда тез еламан-да.
Ёз фаслини жаҳонга
Тақсимлаб келаман-да.

БИЛАЙ ДЕСАНГ...

— Нега инсон
Эсон-омон
Кўкка учиб,
Ойни қучиб,
Қўнди Ерга,
Айтинг менга?
Нега Қуёш
Кўтарса бош
Бутун олам
Ёрир шу дам?
Ҳар бир фасл
Нега ҳар йил
Бир фурсатда,
Вақт-соатда
Кириб келар
Ва ўзгарар?
— Барин Раъно,
Билай десанг,
Билиб доно
Бўлай десанг,
Шудир жавоб:
— Уқи, китоб!
— Уқи, китоб!

СУПУРГИМ

Чаққон, дастёр қизчаман,
Супургим бор мулойим,
Шу супургим туфайли
Уй-жой озода доим.

Ойим ишдан қайтганда
Кўз ташлайди: уй шинам,
Саришталигимдан
Яйраб кетар чунонам...

Уйга келган меҳмонлар,
Хурсанд бўлиб қайтишар.
Супуриб-сидирганга
Катта раҳмат айтишар!

Шоди САТТОР,
Душанба шаҳри.

«Совет Ўзбекистони» конкурсига

ТЕМИРЧИНИНГ ЎҒЛИ

ОЧЕРК

Бу воқеа Москвадаги «Россия» меҳмонхонасида рўй берди. Мен бешинчи қаватдаги икки кишилик хонада ёлғиз турардим. Ёнимга ким, қачон ва қандай одам келишини билмасдим. Бундай пайтда ҳамроҳинг содда, хушфеъл ва дилкаш бўлгани маъқул. Бир маҳал эшик тақиллади, сўнг хонага ўрта бўй, оқ юзли, истараси иссиққина 55 ёшлар чамасидаги киши кириб келди. Унинг сочига андаккина оқ оралаган.

— Саломалайкум, қўшниликка қабул қиласизми, — деди у тўсатдан ҳазиломуз кулиб.

Мен ҳам ҳазилга ҳазил билан кулиб жавоб бердим.

— Марҳамат, марҳамат, бош устига, қадамларига хасанот.

— Воронеж областидан келдим. Менинг исми-шарифим Александр Константинович. Сизники-чи? —деди у оппоқ тишларини ярқиратиб.

Мен ҳам ўзимнинг қаердан келганимни, исми-фамилиямни айтдим. Шундай қилиб танишиб ҳам олдик.

Одатда бир хил касбдаги кишилар дарҳол иноқлашиб, гаплари қовушиб кета қолади. Бу гал ҳам худди шундай бўлди. Ёшимиз-ёшимизга тенг ва ҳамкасб бўлганимиз учунми гаплар қуйилиб келарди.

Шеригим иккимиз кундузи ўз ишимиз билан шаҳар кезиб кетардик. Кеч пайтлари эса хонамизда чойхўрлик қилиб шаҳар таассуротлари, ҳар хил масалалар ҳақида баҳслашардик. Бугун шеригим жаҳонда энг баланд телевизор минорасига чиққанини, Кремлдаги Ленин яшаган хонада бўлганини айтди. Кейин Александр Константинович тўсатдан Тошкент кўчалари ҳақида гап очиб қолди.

— Пиён бозори ҳали ҳам борми?

Мен ҳайрон бўлиб унга бир қараб олгач, жавоб бера бошладим.

— Пиён бозорими, э-ҳа, алла қачон тошкентликларнинг эсидан чиқиб кетган. Унинг ўрнига Улуғ Ватан уруши авжи қизиб турган маҳалда Навоий номли опера ва балет театри қурилган.

Мен театр майдонини, унинг атрофидаги муҳташам биноларни ҳавас билан таърифлаб кетдим. Уни яхшироқ таърифлашга сўз қидирардим.

— Шунақами. Абдулла Тўқай кўчаси-чи. У турибдими? — яна сўради шеригим.

— У кўча 1966 йилдаги зилзиладан кейин бузилиб, Ленин номидаги Қизил майдонга қўшилиб кетган. Ҳозир у ерларни кўрсангиз хайрон қоласиз.

— Мен илгари ўша кўчада турардим. Йўлдош Охунбобоев қабулхонасининг шундоқ ёнида. Бизнинг уйимиз «Искра» кинотеатри, давлат циркига жуда яқин эди.

— У ерларни ҳам ҳозир сира танимайсиз. «Искра» кинотеатри билан давлат цирки ўрнида Ленин музейи қад кўтарган. Ҳаммаси мармардан ишланган.

— Рости биланми?

Биз шу куни гапга қизиқиб, ярим кечагача ўтирдик. Иккаламиз Москвада ўтириб, хаёлан Тошкентни кезардик. Бундан 30-40 йил илгариги Тошкент билан ҳозирги Тошкентни солиштирардик. Тошкентнинг у кўчасидан чиқиб, бу кўчасига кирардик. Қашқар маҳалла-ю, анҳор бўйлари, туркман бозори-ю, тупроққўрғон қолмади. Биров ўз шаҳарингнинг қиёфаси, фазилати ҳақида гап очса, сира зерикмай, эринмай, аксинча, мароқ билан гапиргинг, уни кўпроқ кўз-кўз қилгинг келаверар экан.

Ҳамсуҳбатим Воронеж область Журналистлар союзининг раиси экан. У Москвадаги редакциялардан бирига телефон қилди. Телефонда гаплашаётган киши уни роса гапга тутди. Гапининг мазмунига қараганда Журналистлар союзининг бир ташаббусини телефонда гаплашаётган киши мақтаб ёзмоқчи.

Бизда ҳам шундай қилинса бўлмасмикин, деган хаёлда бу нарсага қизиқиб шеригимнинг аниқ адресини ва исми-фамилиясини сўрадим. Ёзиб олмоқчи бўлиб блокнотимни қўлга олдим.

— Исмим — Александр Константинович, фамилиям — Сулаймонов.

Бу жавоб мени бир зумда талай хаёлларга олиб борди. Нега унинг оти русча-ю, фамилияси ўзбекча? Қизиқ, у асли қаерлик экан? Шу хаёлда ажабланиб сўрадим.

— Сулаймонов?

— Ҳа, худди шундай. Мен Мирзачўлдаги Раҳим темирчининг ўғлиман.

— Сиз ўзбекмисиз?

— Йўқ. Миллатим рус-ку, аммо отам ўзбек, мирзачўллик Раҳим темирчи деган одам.

Ажабо, бировнинг боласи бошқа бировга қандай қилиб ўғил бўлиб қолиши мумкин? Шоша-пиша яна савол бера бошладим.

— Қандай қилиб?

Александр Константинович ўйчан кўзларини бир нуқтага тикиб узоқ жим қолди. У ўйларди. Ўйлаган сари қошлари чимирилиб, юзи аллақандай бўлиб кетарди. Ниҳоят у тилга кирди.

— Мен асли узоқ шимолнинг Мурманск шаҳрида туғилганман. Отам темирйўлчи эди.

Александр Константинович ёшлигини, ўтган кунларининг аччиқ хотираларини ҳикоя қила бошлади. Унинг ҳикояси очлик-қашшоқлик даврини, революциянинг дастлабки йилларини эслатарди. Ўша қора ўтмиш кунларни мен ҳам элас-элас хотирлайман. Нон йўқ эди. Одамзот очарчиликдагина ноннинг қадрига етар экан. Ҳеч нарса ноннинг ўрнини босолмас экан.

1920 йилги очарчиликда Александрларнинг бутун бошлиқ оиласи вайрон бўлган. Оилада 7 ёшли Александрдан бўлак ҳеч тирик жон қолмаган.

Александр Константинович ҳикоя қиларди, дард билан, алам билан ўша қора ўтмишини бирмабир тасвирларди. Яхши одамлар ота-онасиз қолган бир бечора гўдакни болалар уйига жойлаштиришади. Она сути оғзидан кетмаган ёшгина Алик болалар уйи билан Ўзбекистонга, Мирзачўлга келади. Ҳар ҳолда бу ерлар шимолдан кўра иссиқ, егулик унча-мунча овқат топилар, жон асраш мумкин эди.

— Бу ерда ёш болаларни ўзига фарзанд қилиб олувчи одамлар кўп экан. Улар ҳар куни болалар уйига келишиб туришарди. Мени ҳам бир куни шу ерлик одамлардан бири ҳовлида ўйнаб юрган жойимдан чақириб олди. Мен билан анча гаплашди. Бошларимни силади, эркалади. Юзимга меҳр билан кулиб боқди. Унинг илиқ сўзлари жуда ёқимли эди. Кейин у «Менга ўғил бўласанми?» деб сўради. Мен рост айтаяптими, деб кўзларига тикилдим. Унинг меҳрибон боқишлари мени элитиб қўйди. Дарров «ҳа» деб жавоб бердим. Шу кундан бошлаб мен ўша одамнинг ўғлиман. У мирзачўллик Раҳим темирчи эди.

У яна жим бўлиб қолди.

— Кейин нима бўлди? — сўрадим ундан.

— Шу темирчиникида етти йил юрдим. У мени ўғлим деб эркалар, мендан ҳеч нарсани аямасди. Ота-онасиз бебош кўчада тентираб қолган болага бировнинг бир оғиз илиқ сўзи, меҳрибон боқишлари қанчалик кучли таъсир қилишини, қалбини титратиб юборишини тасаввур қила оласизми? Шу оддий темирчи мени чинакам оталик меҳри билан тарбиялай бошлади. Мен уни ниҳоятда яхши кўриб қолган эдим. Энди бошимга бахт қуши қўниб етимликни унутга бошлаган, қувноқ ёшлигим бошланган эди. Бироқ, менинг бу бахтиёр кунларим узоққа чўзилмади. Темирчи тўсатдан вафот этди.

— Ундан кейин нима бўлди?— сўрадим унинг хаёлини бўлиб.

— Яна етим қолдим, — У бир дам ўйлаб олгач, сўзида давом этди. — Мен ўзбек киностудияси чиқарган «Сен етим эмассан» деган кинони кўриб ниҳоятда тўлқинланиб кетдим. Ёшлигим яна эсимга тушди. Уруш йиллари ота-онасиз қолган турли миллат болаларидан ўндан ошиқ болани боқиб тарбиялаган киши худди мени отамга ўхшарди. Унинг рангирўйи, бўйи-басти эмас, хулқи-атвори, феъли, меҳрибонлиги, худди менинг отам Раҳим темирчига ўхшарди. Шунинг учун бу кинони жуда қизиқиб мароқ билан томоша қилдим. У юрагимда чуқур из қолдирди. Ёшлигимни эслатди. Ўзбек шоири Ғафур Ғуломнинг «Сен етим эмассан» деган шеъри нақадар ҳаққоний эканини қайта-қайта эслайман. Дарҳақиқат мен у юртда етим эмасдим. Чунки у ерда етимлар пешанасини силовчи одамлар кўп.

Александр Константинович Тошкентдаги темир йўл техникумини битиргач, партия мактабига киради, сўнгра ота юрти Мирзачўлдаги МТСга сиёсий бўлим бошлиғи бўлиб ишга боради. Ундан кейин ҳар хил ишларда, пировардида узоқ йил ҳарбий хизматда бўлади. Унинг кўкрагидаги орден ва медаллари шундан далолат бериб турибди.

— Мана ўн беш йилдирки, Воронеждаман. Оила, бола-чақалар шу ерда. Улар билан ўралашиб бирор жойга боролмайман, денг. Насиб қилса, ўша ота юртимни бир кўриб келмоқчиман. Ёшлигим ўтган ўша қадрдон отам Раҳим Сулаймонов ҳаёт кечирган ерлар энди қандай бўлиб қолган экан.

Александр Константинович Сулаймонов бошини кўтариб деразадан олисга қаради. Унинг хаёлида Мирзачўл, ёшлик йиллари, азиз, меҳрибон отаси Раҳим темирчи пайдо бўлгандай туюлди.

Босит ХАЛИЛОВ.

МИСГА БИТИЛГАН ҚЎШИҚ

РАССОМ УСТАХОНАСИДА

Қашқадарёлик ҳаваскор, истеъдодли наққош Омон Азизов халқимиз яратган, қадимий тарихга эга бўлган нақшлардаги гўзаллик сир-асрорини билишга уриниб, қийин йўлдан борди. Омоннинг йўлини Чингиз Ахмаров ижодий мактабининг ўзига хос мустақил тармоғи дейиш мумкин. Чингиз Ахмаров асарларида Шарққа хос назокат, майинлик, камтарлик, жозиба акс этса, Омон асарларида ҳам худди шундай назокат, майинликни кўрамиз.

Қаршингизда юзини қўллари билан тўсиб олган оҳу янглиғ гўзал қиз ўтирибди. У, қандайдир қудратли куч олдида тиз чўккандай оламга ҳайрат-ла боқади. Сал нарида бир оҳу тоғ дарёсининг тун тинчини бузиб шовуллашига қулоқ солади. Мисга битилган манзара нақадар гўзал. Сиз ҳам гўё тоғ дарёсининг шовуллашини берилиб тинглайсиз, гўё қиз ўйларига шерик бўласиз...

Рассомнинг тунукага ўйиб битилган фантазияси қадим эртаклардан сизга сеҳрли қўшиқ айтиб беради, ўзига ром қилиб қўяди.

Мана, саркарда Тўмарис. У аёл боши билан қудратли душман қўшинини енгиб, ватанини асоратдан халос қилган. Наққош доно аёлнинг жангдан ғолиб қайтган чоғини тасвирлаган. Тўмарис шоҳларга эмас, ғолибларга хос виқор билан ўтирибди, қўлида ғалаба жомини тутган. Унинг чеҳраси ўйчан, ғалабага осонлик билан эришмагани, жондан азиз фарзандларидан ажралгани сезилади. Тўмарис оёғи остида босқинчилар подшоси Кайхисравнинг синган қиличи ва қалқони.

Мана, Ватан учун ҳаётини фидо қилган Широқ. Рассом уни афсонавий баҳодир, вужудидан куч ёғилиб турган киши қиёфасида тасвирлайди. Унинг бир тарафида раҳмдиллик тимсоли тошбақа, иккинчи тарафида ёвузлик тимсоли — илон, Бу — Широқ ғанимини яксон қилган чўл манзарасини эслатади.

Рассомнинг иккинчи бир асарида эса ўша мис тунука тамоман бошқа бир мавзуда сўзлаб беради. Бу асарда рассом овчининг суратини ўйиб ишлаган. Овчи ёйи билан аллақандай қушни нишонга олган. Ёй ўқи ҳавода булутлар томон учиб боряпти, кенг уфқ тунукада жуда яхши танлаб берилган.

Мис тунука наққош қўлида бамисоли товланади, куйлайди. Кичик мис пластинкаларда рассомнинг ўй ва хаёллари, фантазияси ранго-ранг гавдаланади.

Омоннинг рассомчиликка бўлган иштиёқи унинг бу машаққатли ва айни пайтда фахрли санъатдаги изланишларини белгилади. Омон шу изланишлар йўлидан бориб наққошликни эгаллади. У биринчи асари — ўзининг замондоши комсомол қиз портретини мисга ўйиб яратди. Бу суратда Омон ёшлар — мангу гўзалликлар вориси эканлигини таъкидлайди. Ана шу расм уни барчага ўймакор-наққош рассом сифатида танитди. «Комсомол қиз» деб номланган бу илк асари Ленин комсомолининг 50 йиллиги шарафига Тошкентда очилган республика кўргазмасида намойиш этилди ва томошабинлар таҳсинини олди. Кўргазмада қўлга киритилган дастлабки муваффақият ёш рассомга катта санъатга йўлланма бергандай бўлди. Шундан кейин Омон ўнлаб, шавқ-завқ берадиган антиқа асарлар яратди, кўргазмаларда иштирок этди.

Омон қадимий Самарқанд тўйига атаб, Темур ва унинг замондошлари портретини ишлади. Ёш рассом Навоий ва унинг замондошлари даврини ўргана бошлади. Омоннинг шу туркумдаги кўп асарлари Самарқанднинг 2500 йиллигига бағишланган кўргазмада намойиш қилинди.

Мисга ўйиб асар яратиш санъати бизда жуда қадимдан бошланган ва у сира сўнмайди. Ўтмишда мўъжиза яратган ижодкорларнинг ворислари барҳаёт. Совет рассомлари ижодида бу санъат тамоман янгича ва ўзгача жаранглаяпти. Бу соҳада қашқадарёлик наққош Омон Азизовнинг ҳам ўз ўрни ва овози бор.

Маҳкам МАҲМУДОВ,
Пўлат ГАДОЕВ.

Юқорида: ёш рассом Омон Азизовнинг «Мусиқа сеҳри» асари, Қуйида мисга ўйиб ишланган Абу Али Ибн Сино портрети.

ИЛМИЙ ЛАБОРАТОРИЯЛАРДА

ИЗЛАНИШ САМАРАСИ

Қурилмадан юборилган нур шиша трубка орқали суюқликка таралади. Бу нур спекторнинг кириш қисмидаги деворларига ўтади. Параболик ойна эса бу нурни бошқа қисмларга узатади. Тадқиқотчи сув молекулаларининг айланма ҳаракатини текширяпти...

Ҳозирги вақтда физик олимларнинг асосий эътибори модданинг суюқлик ҳолатини тадқиқ этишга қаратилган. Маълумки, кўпгина химиявий реакция модданинг суюқлик ҳолатида юз беради. Замонавий фан ва техниканинг тараққиёти суюқлик модданинг хусусиятини ва тузилишини ҳар томонлама ўрганишни тақозо этади. Шунинг учун ҳам мамлакатимизда ва чет элларда олимларнинг кўпчилиги суюқлик ва эритмаларнинг тузилиши билан боғлиқ бўлган масалаларни ўрганиш билан банд.

Мана, бир неча йилдирки, физика-математика фанлари доктори Акбар Отахўжаев раҳбарлигидаги Самарқанд давлат университетининг оптика кафедраси ва проблема лабораторияси ходимлари модданинг суюқлик ҳолати физикаси масалалари устида тадқиқот ўтказиб келадилар. Изланиш натижасида проблема лабораторияси ходимлари суюқлик молекуласининг иссиқлик ҳаракати хусусиятларини аниқлашга муваффақ бўлдилар. Молекулаларнинг иссиқлик ҳаракати ҳақидаги маълумот суюқлик ҳолати назариясини тузиш учун ниҳоятда зарурдир. Бу ҳаракат орқали суюқлик ва эритмаларнинг кўпгина хусусиятлари, шу жумладан, суюқликларда химиявий реакциянинг ҳаракати аниқланади. Проблема лабораторияси ўтказаётган тадқиқотлар молекулалар ҳаракати тезлиги билан. уларнинг миқдори ва формаси ҳамда молекулаларнинг ўзаро бир-бирига таъсири характери билан қатор боғланишлар ўрнатиш имкониятини туғдирди.

Проблема лабораториясида бундан ташқари молекулаларнинг ўзаро бир-бирига таъсир кучлари ўрганилади, яъни бу кучлар молекулаларни ўзаро жипслаштириш имкониятини беради, шундай қилиб, суюқлик ва қаттиқ жисмлар пайдо бўлади. Айниқса, молекулаларнинг ўзаро бир-бирига таъсирини ўрганиш натижасида водород занжирлари аниқланди. Молекулалар составига кирувчи атом водородлари азот, кислород, фтор, хлор ва бошқаларнинг атомлар билан мустаҳкам бирикиб кетиши мумкин.

Лабораторияда бу катта проблема юзасидан икки хил тадқиқот ишлари олиб борилаётир. Уларнинг бири — водород занжирларининг иссиқ ҳолатдаги молекула ҳолатини аниқлаш бўлса, иккинчиси эса водород занжирлари устида олиб борилаётган комплекс ишларнинг мустаҳкамлигини билишдан иборатдир. Кўриниб турибдики, бу ишлар илмий-назарий характерга эга.

Проблема лабораториясининг ташкил этилишида ва тадқиқот ишларининг ривожланишида А. Отахўжаевнинг хизмати катта. Унинг раҳбарлигида физика факультетида замонавий илмий асбоблар билан қатор қизиқарли тадқиқотлар ўтказилмоқда. Бугунги кунда оптика кафедраси ва проблема лабораториясининг илмий изланиш ишлари тематикаси кенгайиб бораётир. Бундан кейин қаттиқ жисмларнинг ҳусусиятларини ўрганиш ҳам кўзда тутилмоқда.

М. КИНЬШАКОВ,
Ф. ТУХВАТУЛЛИН,
СамДУ доцентлари.

Ажаб **савдолар**

МАНТИ ДЕБ ЎСАЛ БЎЛДИМ

Нима бўлди-ю, кампирим тушмагур мантидан сўз очиб қолиб:

— Отаси, гўшт келтириб берсангиз — деб қолди.

Қўйлиқ бозорига етиб бордим. Қатор гўшт дўконларига маржондек осилиб турган ёғлиқ мантибоп гўштларни кўриб кўзим қувнади. Аста-аста томоша қилиб, шоп мўйлабли кекса қассобнинг олдига кеп қолдим.

— Мана, гўштнинг асили, кеп қолинг, отажон, — деди ҳалиги қассоб.

— Ўн кило тортинг, — дедим.

— Уч сўмдан. гўштнинг лахм жойидан бераман, — деди у.

Қандай қилиб кўнганимни билмайман. Икки сўм тўқсон тийиндан сотилаётган мол гўштининг 10 килосини уч сўмданга тўғрилаб тарозига қўйди-ю:

— Сумкани очинг, ҳеч ким кўрмасин — деди.

Кўрмаса кўрмасин деб, Қўйлиқдан таксига ўтирдим-у, Жумабозорга етиб бордим.

Мана, уйимдаман. Гўштхалтани кампиримга узатдим-да, ўзим пиёз тўғрай бошладим. Келиним газга ўт қўйди, ўртанча неварам водопроводдан сув олаётганида ошхонадан кампирнинг қарғиши эшитилди.

— Чоли тушмагур, етмиш бешни уриб қўйипти-ю, гўшт олишни билмайди, ҳеч замонда калладан манти киладими?

— Кампир сигирнинг бир неча бўлакка бўлинган калласини кўтариб, менинг олдимга келяпти. Кампирдан-ку уялганим йўқ, қассоб Мирзахалил Каримов мени алдагани учун келиним билан неварамнинг олдида ўсал бўлдим.

Бундай шарманда бўлганимдан кўра манти емай қўяқолсам бўлмасмиди?! — дедим.

Дардимни ичимга сиғдиролмай улфатларимнинг олдига — чойхонага чиқдим. Бўлган воқеани бир бошдан айтиб бердим: Қўйлиқнинг шимол томонидаги Қорасув «Горторг»ига қарашли гўшт дўконида ишлайдиган Мирзахалил Каримовга алдандим. Беш кило десам ёлғон бўлар, уч-тўрт кило келадиган молнинг бош суягини қандай қилиб лахм гўштнинг орасига ўраганини билмай қолдим, — деган эдим, улфатим Исмоил бува кўнглимни кўтариб қўйди.

— Сенга калланинг суягини қўлтиқлатиб юборибди-ю, қайнатсанг мазаси чиқади. Мана шу Мирзахалил қассоб менга 3 сўмдан лахм гўшт сотиб, 10 килонинг ярмига елин, без ўраб берган.

Шу Мирзахалил қассоб 12-совхозда турадиган Султонбойнинг отаси Холназар Алиевни ҳам роса боплаган.

Мирзахалил Каримов айбини ҳеч бўйнига олмайдиганлардан, қилғиликни қилиб қўйиб, сендан баланд келаверади.

Айбини бўйнига қўйиб, бизларни куйдирган қассобни тартибга чақирадиган кишилар ҳам топилиб қолар. Шикоятимиз ёлғон бўлса Каримовни текширадиганлар бизни шу адресдан топишлари мумкин. Юқори Чирчиқ район, «Правда» колхозининг «Ленинизм» участкаси. Исмларимиз Холдорбой Темиров. «Политотдел» колхоз аъзолари Абдураим Ҳайдаров, Сотиболди Умаров, Исм-шарифларимизни унутиб қўйишса, Мирзахалил қассобга алданган чолнинг уйи қаерда — деб сўраса, ҳамма топиб беради.

Шикоятни ёзиб олувчи «Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбири:

Раҳматулла ИСҲОҚОВ.

Футбол. МАВСУМ АРАФАСИДА

Тошкентнинг «Пахтакор» футболчилари ўзларининг биринчи машқларини қор билан қопланган ўтли майдонда ўтказдилар. Майдонлар оппоқ қор билан қопланган. Футболчилар машқларни бунчалик бармақт бошланганлигини спорт календарининг тиғизлигидан кўриш керак. Март ойининг бошиданоқ футбол бўйича СССР кубоги учун дастлабки учрашувлар ўтказилади, ундан кейин эса мамлакат чемпионати ҳам бошланади.

Республикамиз футболининг пешқадами бўлган «Пахтакор» командасида қандай янгиликлар бор? Командадаги асосий ўзгариш команда раҳбарлари ўртасида бўлди. СССРда хизмат кўрсатган тренер Александр Андреевич Келлер яна «Пахтакор»нинг устози бўлди. «Пахтакор» командасининг олий лигадаги муваффақиятларини кузатиб борган футбол ишқибозлари худди мана шу тренер Тошкент командасини Бутуниттифоқ майдонига олиб чиққанлигини унутмаган бўлсалар керак. Тошкентлик футболчилар А. А. Келлернинг бош тренерлиги вақтида мамлакат чемпионатлари ўзларининг энг юқори чўққиларига эришган эдилар. Улар 1962 йилги мавсумда турнир жадвалида олтинчи ўринни эгаллаган эдилар.

Ўша вақтлар астойдил изланишлар даври эди. «Пахтакор» олий лигадаги клублар ўртасида биринчилар қаторида бир қанча янги ўйин схемаларини синаб кўрди. Бу схемалар ҳимояни кучайтирган ҳолда уч ва тўрт ҳужумчи иштирокида бутун майдон бўйлаб кенг ҳужум қилиш. Ҳужумда бир-бирига мос тушган икки марказий ҳужумчидан фойдаланиш ва ана шу вақтда бутун линияларнинг бир-бирини қўллаб-қувватлаш схемаларини ҳам синаб кўрди. Ана шу синовлардан сўнг «Пахтакор» командасининг ўз ўйин услуби таркиб топди.

Команда бош тренерининг ёрдамчиларидан бири унинг шогирди Геннадий Красницкий бўлганлиги диққатга сазовордир. Тренерлар группасида кўпгина чарм тўп усталарини тарбиялаб етиштирган, тажрибали педагог Е. Б. Валицкий ҳам бор.

Команда составида эса ўзгариш деярли йўқ. Командага «четдан» фақатгина бир ўйинчи — Барнаулнинг «Динамо» командаси ҳимоячиси А. Суслов таклиф қилинди.

Дарвозабон П. Домантиевский Ярославлнинг «Шинник» командасига кетди.

Ҳозирча бор гап шу... Лекин командага ёш кучлар албатта келиб қўшилади. Улар Ўзбекистон футболининг резервидан олинади. Клуб командаларидаги истиқболли спортчилар республиканинг энг кучли командаси составида ўз имкониятларини синаб кўришлари мумкин.

«А» классининг иккинчи группасидаги командаларимизнинг сони ҳам кўпайди. Агарда мавсумда бу группада республиканинг уч командаси қатнашган бўлса, эндиликда беш команда қатнашади. Илгариги тренер Андрей Чен «Политотдел» (Тошкент области)га қайтиб келди. Унга команда ветерани Дмитрий Ан ёрдамлашади. Фарғонанинг «Нефтяник» командасига илгаригидек бу йил ҳам Аркадий Иванович Алов тренерлик қилади. Унга Лев Бахтин ёрдамлашади. «Пахтакор»нинг икки собиқ ўйинчиси — Владимир Десятников билан Игорь Малиновский Навоийнинг «Зарафшон» командасига бошчилик қиладилар. Яна икки собиқ пахтакорчи — Идгай Тазиддинов билан Мақсуд Шарипов «Янгиер» (Сирдарё области) командасига тренер қилиб тайинландилар ва ниҳоят «Автомобилист» (Термиз) командасига Алексей Губин ва Виктор Тихонов тренерлик қиладилар.

Ана шу командалар Қозоғистоннинг уч шаҳри — Чимкент, Қизилўрда ва Жамбул, Қирғизистоннинг Ўш шаҳри футболчилари билан, Озарбайжоннинг икки командаси ва РСФСРнинг тўққиз коллективи билан биргаликда «А» класси иккинчи группасининг олтинчи зонасида ўйнайдилар. Зоналар турнирининг олти ғолиби «А» классининг биринчи группасига чиқиш мақсадида икки ўрин учун ўзаро мусобақа ўтказадилар.

Ўзбекистон номидан мусобақада қатнашувчи беш командамизнинг ҳаммаси ҳам биринчи группага чиқишга даъвогарлар ўртасидан жой олиш учун ҳамма имкониятга эга.

Е. ЕФИМОВ,
ЎзТАГ спорт обзорчиси.

АТЛАНТИК ОКЕАНДАН ЎТГАН АЁЛ

Дюссельдорф фуқароси, (Германия Федератив Республикаси). 42 ёшли Ингеборг Хейстер Атлантик океанидан сузиб ўтишга қарор қилди. У денгиз табиий офатлари билан курашишда фақат эркаклар эмас, балки хотинлар ҳам жасорат кўрсата олишлари мумкин эканлигини исботлашга қарор қилган эди. У ёлғиз ўзи учта юргизувчи корпуси бўлган оригинал елканда Франциянинг жанубий қирғоғидан Атлантика орқали Багома оролларига саёҳатга отланди.

Хейстер анча хавф-хатарли саёҳатни танлаган эди. У ўзи билан биргаликда жуда кўп икир-чикир нарсаларни олди. Масалан, у елканнинг юкхонасига кўп миқдорда озиқ-овқат ғамлаб қўйди. Унинг устига 8 шиша шампан виносини ҳам жойлади. Овқатга ишлатиладиган турли-туман ўттиз хилдан ортиқ доривор, мурч ва қалампирларни ҳам қўшиб олди. Шуниси қизиқки, бу жасур аёл очиқ океанда ўзининг туғилган кунини нишонлашни ҳам унутмади. Ана шундай қувончли кунда унга китлар ҳамроҳ бўлди. Сув устида китларнинг баҳайбат танаси ялтираб кўринар, улар елканга ҳужум қилиб, уни бир неча бўлакка парчалаб ташламоқчи ҳам бўлиб кўриндилар. Лекин улар бундай «қарор»ларидан қайтдилар.

Кундуз кунлари океан одатда тинч ва сокин бўлди. Шунда Хейстер бир минут ҳам тинч ўтирмади. У бичиш-тикиш билан машғул бўлди. У денгизда юрганида — икки ой мобайнида ўзига беш бош кўйлак тикиб олди. Шу зайлда Багома оролларига етиб келишга муяссар бўлди. Хейстер оролда қисқа муддатли дам олгач, дарҳол қайтишга қарор қилди. Ниҳоят у оғир ва машаққатли ҳамда узоқ давом этган саёҳатини эсон-омон тугатиб, ўз уйига қайтиб келишга муяссар бўлди.

— Саёҳат даврида сиз учун қўрқинчли бўлган пайтлар, даҳшатли онлар юз бердими? — деб сўрашди ундан.

— Ҳа, бундай қўрқинчли пайтлар анчагина бўлди. Айниқса океанда 8 баллик кучли тўлқин турганда мен ўзимни ёмон ҳис қилдим, тўғрироғи ана шу пайтларда жуда қўрқдим. Бироқ ҳаммаси ўтиб кетди, саёҳатим муваффақиятли бўлди. Сафар давримда мен шу нарсага иқрор бўлдимки, ана шундай саёҳатларга хотин-қизлар ҳам чиқса бўлар экан. Мен яқин кунларда яна сафарга чиқмоқчиман. Илгаригидек бу гал ҳам ёлғиз ўзим елканда сузмоқчиман.

Суратда: Ингеборг Хейстер ўз елкани билан.

«Квик» фотоси, (АПН).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — Тошкент. Узбек тилида: 10.00 — Концерт. 10.35 — «Доктор Вера» (бадиий фильм). 12.00 — Москва. Гимнастика. 12.30 — Янгиликлар, 12.45 — «Сенга, бағишлаб», 13.15 — «Здоровье». 13.45 — Концерт. 16.35 — Тошкент. 17.00 — Фильм-концерт. 17.25 — «Ахборот». Узбек тилида: 17.40 — «Ёш кучи». 18.20 — Ёшлик йиллари. 18.40 — Оталар университети. 19.20 — «Ахборот». 19.35 — «Интернационал дўстлик клуби». 20.35 — Максим кечаси. 21.00 — Совет республикалари фестивали. Узбекистон ССР. 22.30 — Москва. «Зиддиятлар Америкаси».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — Тошкент. Ўқув кўрсатувлари. 15.00 — Москва. Мультфильм. 15.30 — Концерт. 16.30 — Фан ва техника факультети. 17.10 — Янгиликлар. 17.15 — Маданият факультети. 18.00 — Хоккей: «СПАРТАК» — ЦСКА. 20.25 — Поэзия-71. 21.00 — Янгиликлар. 21.05 — Ҳайвонотлар оламида. 22.05 — «Бир қизни учратдим» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Душанба кўрсатувлари.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 23/I да **Чио-чио-сан**, 24/I да **Улик малика ва етти баҳодир ҳақида эртак** (кундузи), **Риголетто** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 23/I да **Мирзо Улуғбек**, 24/I да **Шоҳ Эдип**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 23/I да **Ҳалима**, 24/I да **Навоий Астрободда** (кундузи), **Ешликда берган кўнгил** (кечқурун).

КИНО

Эгер юлдузлари (2 серия) — «ЧАЙКА» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.40 минутда), «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда), «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 9 да), «КЎКЧА» (эрталаб соат 11, кундуз 2, 5 ва кеч 8 да).

Шпессартдаги қувноқ даврлар — «СПУТНИК», «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Икки океан сири (2 серия) — «ЎЗБЕКИСТОН» (эрталаб соат 10, кундуз 1, 4, кеч 7 ва 10 да).

Цирк — «ВОСТОК» (кундуз ва кечқурун).

Директор (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 12, 3, кеч 6 ва 8.45 минутда).

Жаннатдан қувилган — НАВОИЙ номли (ўзбек тилида, эрталаб соат 11, кундуз 12.40, 4.40 ва кеч 8. 40 минутда).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА
24, 31 ЯНВАРДА
СССР халқ артисти, Ҳамза мукофоти лауреати
ШУКУР БУРХОНОВНИНГ 60 ЙИЛЛИГИ ЮБИЛЕЙИ ОЛДИДАН
Софокл
ШОҲ ЭДИП
2 пардали трагедия
Бош ролларда — СССР халқ артисти, Ҳамза мукофоти лауреати ШУКУР БУРХОНОВ ва СССР халқ артисти, СССР Давлат ва Ҳамза мукофотлари лауреати СОРА ЭШОНТЎРАЕВА.
Спектакль кеч соат 7 яримда бошланади.
Билетлар сотилмоқда.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА
26, 27, 28 ЯНВАРДА
М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯ ВА ЭСТРАДАСИ АРТИСТЛАРИНИНГ
КОНЦЕРТИ
ҚАТНАШАДИЛАР:
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист
ОЛМАХОН ҲАЙИТОВА
Солистлар: Гулшод ОТАБОЕВА, Гулчеҳра ИСМОИЛОВА, Шариф КАРИМОВ, Шариф ҚУРБОНБОЕВ, Қизлархон ДЎСТМУҲАМЕДОВА, Дилафрўз ЖАББОРОВА, Қодир МЎМИНОВ, Фахриддин ДЎСТМУҲАМЕДОВ, Хотам ХЎЖАЕВ, Аҳмад ШУКУРОВ.
ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АНСАМБЛИ
Программани — ҒУЛОМ ТОЖИАЪЛОЕВ олиб боради.
Концерт кеч соат 8 да бошланади.
Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 2 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИ МАҲАЛЛИЙ САНОАТ БОШҚАРМАСИНИНГ ОКТЯБРЬ РАЙОН САНОАТ КОМБИНАТИ
1 ЯНВАРДА ТУГАТИЛГАН
Ҳамма шикоятлар 1 февралгача қабул қилинади.
Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Қорасарой кўчаси, 75-уй.

ПЛАНЕТАМИЗДА

ШАХСИЙ БАНК ДАВЛАТГА ТОПШИРИЛДИ

САНТЬЯГО, 21 январь. (ТАСС). Маҳаллий матбуотнинг хабар беришича, «Банко израэлит де Чиле» акционерлар группаси Чили ҳукуматига ана шу банк акцияларини сотиш тўғрисида қарор қилди. Шундай қилиб, ҳукумат қўлига яна бир катта шахсий банк ўтди. Бу давлат қўлидаги тўртинчи банкдир.

Кейинги ҳафта ичида Чили давлат органларининг вакиллари Эдварс Банкини ҳам назорат остига олдилар. Бу гаров банки ва капитал қўйиш ҳамда қарз берадиган банкдир.

В. БИЛЯКНИНГ АЙТГАНЛАРИ

СОФИЯ, (ТАСС). Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзоси, партия Марказий Комитетининг секретари В. Биляк Болгариядаги ҳафталик «Поглед» журнали ходими билан қилган суҳбатида Болгария Халқ Республикаси ва Чехословакия Социалистик Республика партия-ҳукумат делегациялари ўртасида яқинда олиб борилган музокараларга юксак баҳо берди. Социалистик мамлакатлар, деди у, кооперация ва интеграцияни тағин ҳам кўпроқ мустаҳкамлашни ўз олдиларига вазифа қилиб қўйдилар. Бу проблемалар Чехословакия ва Болгария ўртасидаги муносабатларда ҳам муҳим ўрин олиб турибди.

В. Биляк «Чехословакия Компартиясида Чехословакия Компартиясининг XIII съездидан кейинги кризисли ривожланиш сабоқлари» ҳақида Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети 1970 йил декабрь пленумида қабул қилинган ҳужжат тўғрисида гапириб, бу ҳужжат Чехословакиядаги кризиснинг ривожланиш сабабларини тағин ҳам чуқурроқ тушуниб олишга ёрдам беради, деб уқтириб ўтди.

Чехословакия Компартиясининг ва Чехословакия Социалистик Республикасининг фожиаси шундаки, турли сабаблар билан партиямизга кириб қолган, сўнгра эса ўнг оппортунистик ва ревизионистик позицияларни эгаллаб олган кишилар партиямизни зимдан бузиб қўйган эдилар.

Чехословакия Компартияси Марказий Комитетининг пленуми қабул қилган ҳужжат, деди В. Биляк, фақат Чехословакия Коммунистлари учунгина алоҳида аҳамиятга эга бўлиб қолмасдан, шу билан бирга ҳужжат халқаро коммунистик ҳаракатга ҳам ҳисса бўлиб қўшилади. Чехословакия Компартиясининг, Чехословакия Социалистик партиясининг кризиси коммунизм ишига хавф солмоқда эди. Аҳвол граждан уруши бошланиб кетиш даражасига етиб қолган эди, мамлакатда контрреволюция жуда усталик билан иш олиб бормоқда эди, деди В. Биляк.

Чехословакиядаги кризис қон тўкилиши ва қирғинбозлик билан тугамаганлиги учун, деди В. Биляк, биз энг яқин иттифоқчиларимиздан, айниқса СССРдан жуда миннатдор бўлишимиз керак, чунки улар ўз вақтида келиб ёрдам беришди ва Чехословакиядаги контрреволюция йўлига ғов солишди, коммунистларнинг ва партиясизларнинг ўлдирилишига йўл қўйишмади. Бу хусусда ҳеч ким хом хаёл қилмаслиги керак, чунки контрреволюция ҳеч қаерда коммунистларга ва тараққийпарвар кишиларга раҳмдиллик қилмайди. Бу Чехословакияда ҳам раҳмдиллик қилган эмас.

Биз, деди провардида В. Биляк, бир-биримиздан фақат ўз ютуқларимиз мисолидагина эмас, шу билан бирга ўзимизнинг хатоларимиз мисолида ҳам ўрганишимиз лозим. «Чехословакия Компартиясида ва жамиятида Чехословакия Компартияси XIII съездидан кейинги кризисли ривожланиш сабоқлари» синфий душман мудраб ётмаганлигини, у мустаҳкамланиб олишга, социализмнинг муваффақиятли ривожланиши учун халақит берадиган қийинчиликлар туғдиришга интилаётганлигини ҳаммамиз тушуниб олишимизга ёрдам берди.

Америка Қўшма Штатларининг прогрессив жамоатчилиги Америкадаги урушга қарши ҳаракатнинг таниқли арбоби, коммунист аёл Анжела Дэвис устида ўтказилаётган адолатсиз судга қарши қатъий кураш олиб бормоқдалар. Суратда: Детройт ёшлари Анжела Дэвиснинг суд қилинишига қарши норозилик намойишида. ТАСС телефотоси.

АГРЕССИЯ КЕНГАЙТИРИЛМОҚДА

ВАШИНГТОН, (ТАСС). Оқ уйнинг матбуот масалалари билан шуғулланувчи секретари Р. Зиглер эътироф этдики, Қўшма Штатлар Сайгон қўғирчоқ режимининг Камбоджага бостириб кирган қўшинларини қўллаб-қувватлаш учун ўзининг ҳарбий авиациясидан фойдаланяпти. «Биз, — деди у, матбуот конференциясида, — ҳаводан мадад бериб турамиз, деб ҳамиша айтиб келдик». Шу муносабат билан Зиглерга бултур кўкламда айтган гапи эслатиб қўйилди. Ўшанда у Камбоджа ва Жанубий Вьетнам қўғирчоқ режим қўшинларини АҚШ тактика жиҳатидан қўллаб-қувватламайди, деган эди. Аммо Оқ уйнинг вакили берилган саволга жавоб қайтаришдан бўйин товлади.

Пентагоннинг вакили Ж. Фридхейм айтган гаплар ҳам Камбоджада АҚШ уруш ҳаракатларини авж олдираётганлигидан далолат берди.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

25 ЯНВАРЬ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.25 — **Тошкент. Рус тилида:** 18.30 — Совет армияси жангчилари учун кўрсатув. 18.50 — «АХБОРОТ», 19.00 — **«Заречная кўчасида баҳор»** (бадиий фильм). **Узбек тилида:** 20.25 — «АХБОРОТ», 20.40 — Рубоб тароналари, 21.25 — Оламда нима гап? 21.55 — Ёзувчи Асқад Мухторнинг ижодий портрети, 23.30 — МОСКВА.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — **Москва**, 20.45 — Мультфильм, 21.00 — Янгиликлар, 21.05 — «Пионерия», 21.30 — Тележурнал. 22.00 — Шоир С. Васильевнинг чиқиши, 22.25 — Беш йиллик одимлари, 22.40 — Бадиий фильм.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Душанба.** Экран — болаларга, 19.00 — Янгиликлар, 19.15 — «ТТМ-71», 19.45 — **«Нисcо»** (бадиий фильм), 21.00 — Оқшом эртаклари, 21.10 — Ҳофизнома, 21.25 — Ҳужжатли фильм, 22.00 — Янгиликлар, 22.05 — «ГАИ» кундалигидан, 22.30 — КОНЦЕРТ.

26 ЯНВАРЬ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.25 — **Тошкент.** 18.30 — Телевизион қўғирчоқ театри, 19.10 — «АХБОРОТ», 19.20 — Адабий театр. **Узбек тилида:** 20.00 — «АХБОРОТ», 20.15 — **«Ярим аср йилномаси»**, 21.10 — Концерт, 21.50 — Социалистик мусобақани янада авж олдирайлик, 22.10 **«Калаванинг учи»** (бадиий фильм).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари. 20.00 — **Москва**, 20.05 Янгиликлар 20.15 — **«Актуал камера»**, 21.00 — Янгиликлар, 21.05 — Ўқувчилар учун эшиттириш, 21.30 — Миллионлар ленинча университети, 22.00 — Фильм-спектакль, 22.35 — **«Чингиз авлоди»** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент.** Кинофильм, 20.20 — Жаҳоннинг машҳур созандалари. Ф. Шопен. 21.00 — **«Жаноб олийларининг адъютанти»** (бадиий фильмнинг 5-серияси).

27 ЯНВАРЬ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва**, 13.05 — Янгиликлар, 13.15 — Болалар учун эшиттириш, 13.45 — **«Улкан руда»** (бадиий фильм), 15.10 — Ҳужжатли фильм, 15.40 — Янгиликлар, 18.25 — **Тошкент.** 18.30 — «Қизил галстук», 19.10 — «АХБОРОТ», 19.25 — Музикали кўрсатув. **Узбек тилида:** 20.00 — «АХБОРОТ», 20.15 — **«Кўҳна масчитдаги учрашув»** (бадиий фильм), 21.40 — Қардош халқлар адабиёти. Павло Тичина, 22.00 — «Меҳнатни шарафлаймиз».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент.** 18.00— «Қишлоқ ёшлари клуби», 18.40 — Мультфильм. **Узбек тилида:** 19.00 — Музикали эшиттириш, 19.45 — **Москва**, 22.30 — Социализм дунёси, 22.50 — Телеспектакль.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент.** «Шоиримиз — аъло сифат», 20.35 — **«Узимизники»** (бадиий фильм). 22.05 — Фильм-концерт.

28 ЯНВАРЬ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва**, 13.05 — Янгиликлар, 13.15 — Ёзувчи А. Рибаков — меҳмонимиз. 13.45 — **«Ҳайвонотлар оламида»**, 14.45 — «Олға бос, спартакиада», 15.15 — Тележурнал, 15.45 — Янгиликлар, 18.25 — **Тошкент**, 18.30 — Мультфильм. 18.40 — «АХБОРОТ». 18.50 — Ишчи — фахрли ном. **Узбек тилида:** 19.20 — Шеърият мухлисларига, 19.40 — Халқ контроли экрани, 20.10 — Ўн минут музика, 20.20 — **«АХБОРОТ»**, 20.35 — Бадиий фильм, 20.50 — Янгиликлар, 22.00 — Телефестиваль. Қорақалпоғистон АССР, 23.30 — Москва, 24.00 — Хоккей: «ДИНАМО» (Москва) — «ХИМИК» (Воскресенск).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Тошкент.** Янгиликлар, 18.25 — Тошкент асбобсозлик заводидан репортаж, 18.45 — «Ўзбекфильм» кўрсатади, 19.45 — **Москва.** 19.50 — Янгиликлар, 20.00 — Фильм-концерт, 20.40 — Беш йиллик одимлари, 21.00 — Янгиликлар. 21.05 — **«Кичик ўғилнинг кўчаси»**, 21.30 — Миллионлар ленинча университети, 22.00 — **«Тузатилгани тўғри»** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент.** Ҳужжатли фильм, 20.30 — **Балет кечаси**, 20.40 — «Эзоп» (фильм-спектакль).

29 ЯНВАРЬ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва**, 13.05 — Янгиликлар, 13.15 — **«Кичик ўғилнинг кўчаси»**. 13.50 — Телеочерк, 14.10 **«Диканька қишлоғи оқшомлари»** (бадиий фильм), 18.25 — **Тошкент.** 18.30 — «АХБОРОТ», 18.40 — Музикали программа. **Узбек тилида:** 19.25 — Ҳужжатли фильм, 19.45 — «АХБОРОТ», 20.00 — Концерт, 21.00 — Миллионлар ленинча университети, 21.15 — «Шарқ юлдузи» журнали саҳифаларида, 22.10 — **«Онам эрга тегди»** (бадиий фильм), 23.30 — **Москва.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари, 20.00 — **Москва**, 20.30 — Телеальманах, 21.00 — Янгиликлар, 21.05 — Совет республикалари фестивали. Литва ССР, 22.30 — Композитор О. Фельцманнинг ижодий кечаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент. «Уғирланган»** (бадиий фильм), 21.40 — Симфоник оркестр концерти, 22.20 — «Тўлқинда-02», 22.30 — Янги маршрутлар.

30 ЯНВАРЬ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Тошкент**, 10.00 — **ТЕЛЕМИНИАТЮРАЛАР**, 10.40 — **«Цирк майдонига»** (бадиий фильм), 12.00 — **Москва.** Гимнастика, 12.30 — Янгиликлар, 12.40 — Қўшиқ — ҳамроҳимиз, 13.15—Болалар учун эшиттириш, 13.45 — «ЗДОРОВЬЕ», 14.15 — Рақс ҳаёти, 15.15 — «Меҳнат қаҳрамонларига шон-шарафлар!» 16.55 — **Тошкент.** 17.00 — «АХБОРОТ», **Узбек тилида:** 17.10 — Болалар учун концерт, 17.50 — Илғор коллективларнинг социалистик мажбуриятлари, 18.10 — «Ғазалхон ёшлигим», 18.55 — Телефильм, 19.20 — «АХБОРОТ», 19.35 — Эстрада концерти, 20.30 — **Москва.** Концерт, 21.00 — Янгиликлар, 21.05 — Эфирда «Молодость», 22.30 — Санъат усталари. М. Бабанова.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

11.30 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари, 15.45 — **Москва**, 16.15 — Фан — бугунги кунда, 16.45 — **«Серёжа»** (бадиий фильм). 18.00 — Халқ телевизион университети, 18.40 — Янгиликлар, 18.45 — Маданият факультети, 19.30 — Аёллар ўртасида конькида учиш бўйича Европа чемпионати, 20.00 — **Тошкент.** Тележурнал, 21.10 — Концерт, 21.50 — «Ўгай она» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.45 — **ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.**

31 ЯНВАРЬ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Тошкент.** 10.00 — Мультфильм, 10.30 — Қувноқ эстафета, 11.10 — Киноальманах. **Узбек тилида:** 11.50 — Ёзувчилар — болаларга. Фарҳод Мусажонов, 12.50 — **«Чапай шунқорлари»** (бадиий фильм). **Рус тилида:** 18.00 «АХБОРОТ», 18.15 — **«Тоҳир ва Зуҳра»** (бадиий фильм). **Узбек тилида:** 19.40 — «Қизлар давраси», 20.40 — «АХБОРОТ», 20.00 — Телеминиатюралар, 21.40 — «Нознеъмат бунёдкори», 22.00 — НАВОИЙ ЛИРИКАСИ.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари. 12.00 — **Москва**, 12.05 — Гимнастика, 12.15 — Янгиликлар, 12.30 — Ўқувчилар учун кўрсатув, 13.00 — «Инсон ва қонун», 13.30 — Музикали киоска, 14.00 — «Изловчилар», 15.00 — Телеочерк, 15.30 — Спектакль, 17.15 — Аёллар ўртасида конькида учиш бўйича Европа чемпионати, 19.00 — Телеочерк, 19.30 — Концерт, 20.00 — Қишлоқ меҳнаткашлари КПСС XXIV съездига, 20.30 — Музикали учрашувлар, 21.00 — Янгиликлар, 21.05 — «КИНОСАЁҲАТЧИЛАР КЛУБИ», 22.00 — «Зиддиятлар Америкаси» (телеочерк).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **ФРУНЗЕ КЎРСАТУВЛАРИ.**

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42. Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 23—27. Урганч — 34—55. Фарғона — 4—29—41. Гулистон — 22-09.

№ А. — 19. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583. Р. 02168.